

NOVICE OBČINE RAČE - FRAM

Št. 96-4/2023; december 2023

Poština plačana
pri pošti 2327 Rače

Srečno
2024

■ ŽUPANOV UVODNIK	3
Vizija razvoja je temelj napredka	3
■ IZ DELA OBČINSKE UPRAVE	4
Uvodna beseda, Karmen Kotnik	4
Spet prihaja Božiček	4
Pobarvanka	5
Otvoritev drsališča pri gradu Rače	7
Občina sprejela proračun za leto 2024	8
Martinovanje na grajskem dvorišču	9
Zaključek projekta 'Moja dežela – lepa in gostoljubna 2023'	10
Silvestrovanje na grajskem dvorišču v Račah	11
KOMUNALNO CESTNO GOSPODARSTVO	12
Program izvajanja zimske službe 2023/2024	12
Letos veliko narejenega - za 2024 planov ne primanjkuje	15
■ DRUŽBENE DEJAVNOSTI	16
Občinski denarni prispevek za novorojence	16
Občinska žepnina za dijake in študente	16
■ LOKALNE MINI IN MAKSI ZANIMIVOSTI	17
Najboljša slovenska kopališča v letu 2023	17
MOTOKROS – novi uspehi Jana Jakoba	18
Dogajanje v centru DANica Rače - Fram	19
■ NAŠI POSLOVNI PARTNERJI IN DRUGI ZA VAS	20
SKUPNA OBČINSKA UPRAVA MARIBOR	20
Poudarki iz kurilne sezone 2022/2023	20
Način ogrevanja in stroški	21
S čim se bomo najceneje greti to zimo?	21
Od najdražjega do najcenejšega energenta	22
Koliko stanejo kotli za centralno ogrevanje?	23
Nov javni poziv Eko sklada za občane	23
KGZS Zavod Maribor	24
MOZAIK DOBROT	25
■ AKTIVNOSTI NAŠIH VRTCEV IN ŠOL	26
OŠ Rače - VRTEC RAČE	26
Učiteljica Marija Zavernik – dobitnica Šilihovega priznanja	29
90 let Čebelarkega društva Rače	29
OŠ Fram – VRTEC FRAM	29
■ SPOZNAVAMO DELO DRUŠTEV	31
TOTI LISJAK	31
KUD Rače - Literarni klub	32
Društvo upokojencev Fram	34
Društvo upokojencev Rače	37
Mešani pevski zbor dr. Pavel Turner Fram	38
KO ZB za vrednote NOB FRAM	39
Vokalna skupina Virtus	40
PGD Sp. in Zg. Gorica	41
KUD Rače	41
KUD Rače – LJUDSKI PEVCI TAŠČICA	42
■ VABILO NA DOGODKE	45
■ PISALI STE NAM	46

OBVESTILO UREDNIŠKEGA ODBORA

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Prijazno vas vabimo k sodelovanju s svojimi prispevki tudi v naslednji številki. Prosimo vas, da nam prispevke posredujete v .doc obliki. Članek naj vsebuje največ 1000 znakov (brez presledkov), opremljen naj bo z naslovom in imenom ter priimkom avtorja. V primeru citiranja ali povzemanja je potrebno navesti vir dejanskega avtorja.

Veseli bomo, če boste članku dodali fotografije in s tem bralcu še bolj približali vsebino. Fotografije nam posredujte v jpg obliki (do tri fotografije na članek) in jih prav tako opremite z naslovom in avtorjem.

Vsebine za objavo v naslednjih novicah nam posredujte najkasneje do 15. 2. 2024 na elektronski naslov: novice.racefram@gmail.com.

**Veliko sreče, zdravja in miru,
topline in osebnega zadovoljstva,
veliko novega in vzpodbudnega,
doseženega in osvojenega.**

**Naj vas povezujejo lepe misli in iskrene želje,
da skupaj obogatimo življenjski vsakdan.**

**Želimo vam mirne in prijetne božične praznike ter
SREČNO v novem letu!**

**Župan, člani in članice občinskega sveta,
občinske uprave in režijskega obrata.**

Novice Občine Rače - Fram

Javno glasilo št. 95-3/2023; v Račah, december 2023

Fotografije: nepodpisane fotografije so poslali avtorji člankov

Fotografija na naslovnici: splet

Izdajatelj: Občina Rače - Fram, Grajski trg 14, 2327 Rače

Priprava in oblikovanje za tisk: Klaudia Sovdat in Marjetka Kristl

Sodelavci: Občinska uprava Občine Rače - Fram, društva, OŠ Rače in Fram ter drugi avtorji prispevkov

Lektoriranje: Metka Pristovnik

Računalniški prelom: Grafična forma Hutter, Tržaška c. 34, 2000 Maribor

Tisk: Tiskarna Rojko d.o.o., Ptujška c. 80, 2327 Rače

Glasilo je tiskano v 3000 izvodih in ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Rače - Fram brezplačno.

Ponatis celotnega glasila ali posameznih člankov je možen le s predhodnim pisnim dovoljenjem uredništva.

Javno glasilo Novice Občine Rače - Fram je vpisano v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS, pod št. 52.

ŽUPANOV UVODNIK

Vizija razvoja je temelj napredka

Čas priprave uvodnika, čas ko se bliža prva adventna nedelja. Soj adventnih sveč prinaša občutek miru. Pogledi na družbo, življenje, delo in čas, ki ga živimo, so raznoliki. V tej raznolikosti, kadar ji zmoremo nadeti skupni imenovalec z nekaj strpnosti in človeške solidarnosti, medsebojnega spoštovanja in razumevanja, se bogatijo in širijo naša obzorja za lažje reševanje skupnih nalog in potreb, za razumevanje zapletenih medsebojnih odnosov in časa, v katerem ustvarjamo in udeležujemo

svoje življenje in sobivanje v prostoru, vsak na sebi lasten način, sprejemljiv za naravo, okolje in soljudi. Naj bo to naše skupno vodilo za življenje in delo v občini tudi v prihodnje. Leto je naokoli, za našo lokalno skupnost zelo posebno, s težkimi preizkušnjami, a življenjsko. Po vseh tragičnih dogodkih, pa nadomestnih volitvah, smo se na občini ukvarjali predvsem z nadaljevanjem izvajanja nalog in projektov, ki smo jih načrtovali za to obdobje in o katerih smo pisali že v prejšnjih glasilih.

Drage občanke in občani, s posebnim spoštovanjem se zahvaljujem vsem, ki korektno kritično ocenjujete naše delo in občinskemu kolektivu izkazuje zaupanje. Zahvala sodelavcem v občinski upravi in režijskem obratu ter vsem javnim zavodom za dobro delo in napredek. Hvala občinskim svetnikom za korektno in konstruktivno sodelovanje. Hvala tudi gasilkam in gasilcem, da tako srčno opravljajo svoje plemenito poslanstvo. Hvala tudi vsem društvom in drugim, ki s svojim prostovoljnim delom prispevate svoj kamenček v mozaik lepe in uspešne občine Rače - Fram. Zagotavljam, da bo Občina Rače - Fram tudi v prihodnje razvojno usmerjena ter ljudem in okolju prijazna občina. Ob vseh zastavljenih in v predhodnih glasilih že predstavljenih projektih za katere bomo še naprej iskali rešitve in možnosti za njihovo izvedbo, nas v prihodnje čaka, da skupaj z občinskim svetom in strokovnimi službami in vsemi impulzi, ki jih dobivamo s terena od vas, predvsem pa glede na možnosti sofinanciranja razvojnih projektov s strani Evropske unije in drugih razpisov naše države, skupaj zastavimo nadaljnji razvoj občine in se osredotočimo na projekte, ki jih bo možno sofinancirati in v prihodnje realizirati v naši občini. Velika težava pri našem delu je, da nikoli ne vemo, s katerimi projekti bomo lahko konkurirali na navedenih razpisih in kakšni bodo pogoji za pridobivanje sofinancerskih sredstev. Da se bomo lahko s projekti uspešno prijaviли na razpise v prihodnjih letih, bomo skozi zimsko obdobje pripravili projektno dokumentacijo za več različnih, za lokalno skupnost pomembnih projektov. Ob tem pa se bomo trudili, da bo Občina Rače - Fram še naprej dober in strokoven servis vsem občankam in občanom ter drugim uporabnikom naših storitev.

Spoštovane občanke in občani, skupaj bomo odločali kaj in kakšno občino si želimo. Občinski proračun za leto 2024 je naravnano zelo investicijsko. V letu 2024 bo več kot 50 % prihodkov občinskega proračuna namenjenih investicijam. Zraven vlaganj v komunalno in cestno infrastrukturo so prioritetni cilji primarna zdravstvena oskrba, vlaganja v iz-

obraževalne in vzgojne zavode ter zagotovitev kvalitetne in zadostne vodooskrbe. Kljub predvidenim vlaganjem želimo ohraniti proračun v dobri kondiciji, brez zadolževanja.

Pred nami so prazniki, čas upanja in pričakovanja ter lepih misli in želja. Tudi letos bodo središča naselij v občini praznično okrašena v pričakovanju adventa, božiča in novega leta. Ta praznični veseli december vsako leto obeležimo z več prireditvami in dogodki v soorganizaciji občine, društev in lokalnih turističnih ponudnikov na način, da prav vsak obiskovalec najde nekaj zase. Občino želimo predstaviti v še lepši podobi z raznoliko ponudbo. Seznam dogodkov in prireditev je bil v mesecu novembru poslan vsem gospodinjstvom na območju občine. Vabim vas, da se dogodkov udeležite. Iskrena zahvala vsem akterjem na lokalni ravni, ki s prostovoljnim udeleževanjem bogatite naš skupni življenjski prostor in promovirate naš kraj. Prav je, da se v teh prazničnih dneh, preden nas potrošniška naravnost družbe zapelje, spomnimo tudi na ljudi okoli sebe, ki jim življenje iz različnih razlogov ne prizanaša, so bolni, osamljeni ali potisnjeni na rob družbe. Namenimo jim več pozornosti z obiskom, stiskom roke in lepo besedo, majhno pozornostjo, da bodo prazniki lepši za vse. V tem duhu bomo v Občini Rače - Fram tudi letos del sredstev, ki bi jih sicer namenili za novoletna darila, nakup koledarjev ali plačilo ognjemeta, namenili za obdarovanje naših najmlajših in prvič tudi starejših občanov s prihodom Božička.

Spoštovane upokojenke in upokojenici, članice Karitas Rače in Fram, iskrena hvala za plemenito delo, ki ga opravljate, ko v teh prazničnih dneh obiskujete naše starejše občanke in občane, še posebej tiste, ki so iz različnih razlogov vezani na dom. Prenesite vsem naše lepe želje in pozdrave. V prazničnih dneh okoli božiča in novega leta se običajno nekoliko več družimo in bogatimo medsebojne vezi z željo po sreči, ljubezni, miru, medsebojnem razumevanju in spoštovanju. Naj nas ta čas poveže, podarimo ljudem okoli nas več razumevanja in topline, pomagajmo jim. Kdo ve, morda bodo tisti, ki ste jim pomagali, da se dvignejo, nekoč pomagali vstati drugim. In tako naprej; kot leto, ki pride za letom, ki mu sledi prihodnje. Ostanimo povezani in drug drugemu v oporo.

*Drage občanke in občani,
želim vam blagoslovljen božič,
čestitam ob državnem prazniku dnevu samostojnosti
in enotnosti, v novem letu 2024 pa veliko zdravja in
notranjega miru, naj vas obdari z iskrenimi in srčnimi
ljudmi ter vam izpolni čim več želja.
Srečno!*

Samo Rajšp, župan

IZ DELA OBČINSKE UPRAVE

Spoštovane bralke, spoštovani bralci,

ob koncu tega prelomnega leta je prav, da se skupaj ozremo na pot, ki smo jo prehodili. Na začetku leta smo se soočili s časom, ki je veliko vzel in postavil našo odločenost na preizkušnjo.

Kljub žalosti in negotovosti ob nenadni izgubi cenjenega župana smo izpeljali nadomestne volitve, na katerih je bil izvoljen nov župan, ki je sprejel odgovornost za nadaljevanje načrtane poti.

Sodelavci vam v člankih, ki sledijo, podrobneje predstavljajo izpeljane in že zaključene projekte tega proračunskega leta, kot tudi tiste, ki so tik pred dokončanjem. Ogromno je bilo narejenega.

Zahvala gre vsem, ki ste sodelovali, podprli in verjeli v uspeh našega skupnega truda. Uspešno smo nadaljevali že zastavljene cilje in projekte ter načrtali nove, saj smo verjeli, da zmoremo veliko. Verjeli smo, da sodelovanje, vztrajnost, poštenost in vzajemna podpora pripomorejo k uspehu, zato smo vztrajali tudi takrat, ko so določeni posamezniki želeli, da klonemo in se umaknemo. Podpora velike večine in še zaupanje, ki nam je bilo izkazano, nam dajeta moč in motivacijo za nadaljnje projekte in naloge, ki nas čakajo.

V čarobnem decembru želim vsem občankam in občanom mirne in radostne praznike. Naj bo čas, ki prihaja, čas, ki seže do srca in duše, naj ga zaznamuje pričakovanje lepega in pravljичnega. Naj bo to priložnost, da si podamo roke, voščimo vse najlepše, zaželimo si srečo, zdravja in toplino. Naj bo miren vaš božični čas.

V novem letu pa vam želim, da najdete srečo tam, kjer jo iščete in najbolj potrebujete.

Srečno 2024!

mag. Karmen KOTNIK,
direktorica OU Občine Rače – Fram

Spet prihaja Božiček

Otrok ne potrebuje velikih svetilk v svoji bližini.
Rabi naš objem in našo bližino.
Otroke je treba jemati zelo resno
in jih spoštovati.
Igra je najlepše darilo in je gibalo
življenja in zdravja...

Dragi najmlajši prijatelji!

Težko pričakovan december je pred nami in vaš **Božiček** ima spet polne roke dela z zavijanjem daril za pridne otroke. Še sreča, da imam toliko pomočnikov, ki mi pri tem z veseljem pomagajo. Prijazno vabim vse predšolske otroke in učence prve triade, ki prebivajo na območju občine Rače – Fram, na težko pričakovano srečanje, ki bo

**v soboto, 23. decembra 2023, ob 11. uri
na grajskem dvorišču v Račah.**

Božično vzdušje nam bo pričarala

Alenka Kolman z glasbeno predstavo

Pepa Pujsa na obisku.

Poskrbljeno bo tudi za hrano in pijačo.

Se že veselim!

TVOJ BOŽIČEK.

Dragi mali umetniki!

Obdarjeni ste bili z barvicami, ki vam jih je prinesel moj prijatelj Sv. Miklavž. Pred vami sta dve pobarvanki. Sledite svoji domišljiji in ustvarite svet barv, ki odsevajo vaše srce:

- pobarvanka št. 1 je za otroke do vključno 5. leta starosti in

- pobarvanka št. 2 je za otroke do vključno 10. leta starosti.

Svojo barvno umetnino pošljite na naslov:

Občina Rače – Fram, Grajski trg 14, 2327 Rače, do vključno 27. decembra 2023.

Najbolj kreativna umetnina bo nagrajena s praktičnim darilom, ki bo še bolj spodbudilo vašo ustvarjalnost.

Že pričakujem vaše mojstrovine.

Vaš BOŽIČEK

DO VKLJUČNO 5. LETA STAROSTI

POBARVAJ ME!

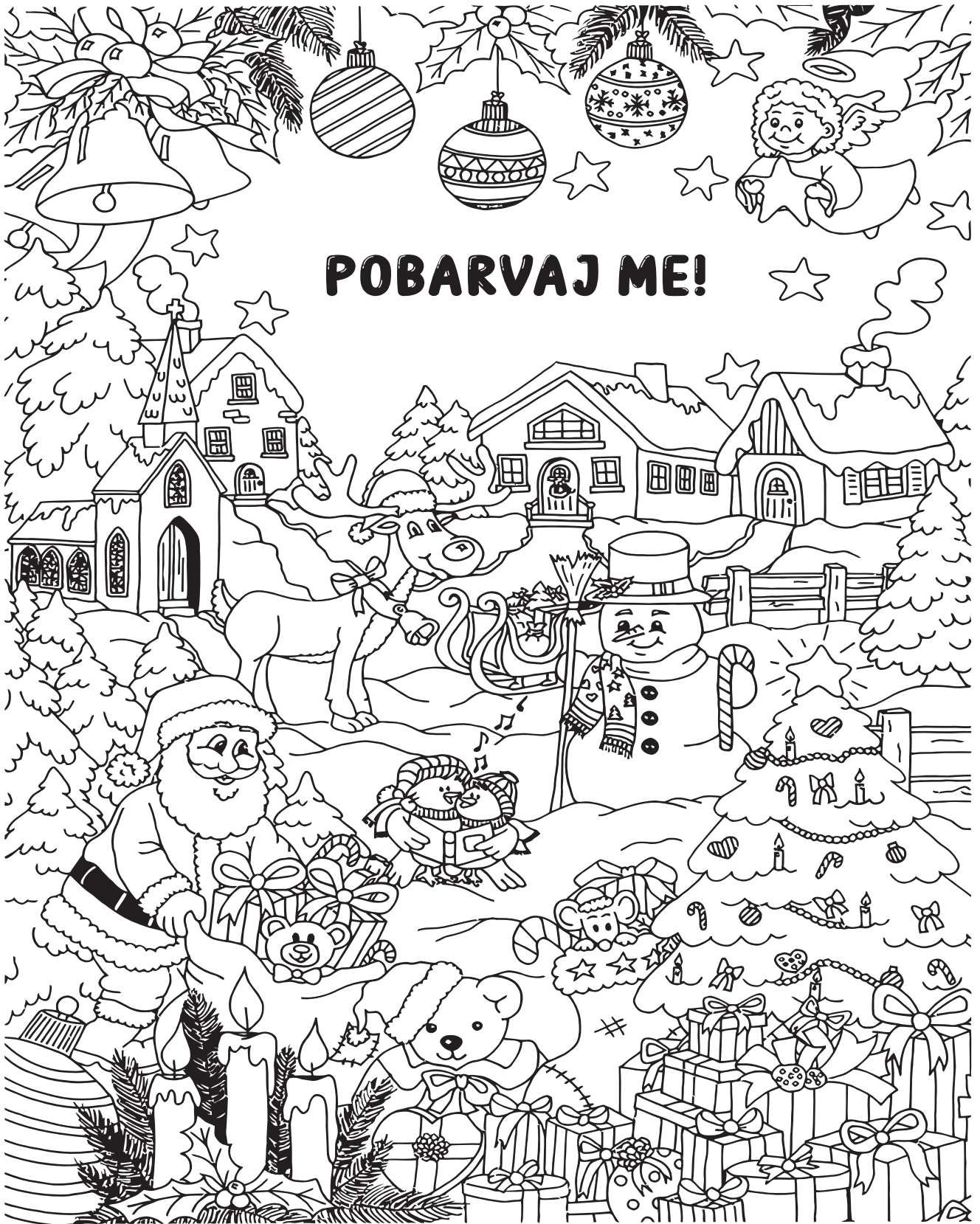

IME, PRIIMEK: _____

NASLOV: _____

STAROST: _____

IME, PRIIMEK: _____

NASLOV: _____

STAROST: _____

Otvoritev drsališča pri gradu Rače

Občina Rače – Fram je letos skupaj z občinskim svetom pristopila k veliki pridobitvi za občane občine Rače – Fram, postavitvi montažnega pokritega zimskega drsališča na grajskem dvorišču, ki bo odprto od 2. decembra 2023 do konca januarja 2024. Skupna površina drsališča je 275 m² (primerna za 80 drsalcev), dodana pa je še steza za drsanje dolga 30 m in široka 2,5 m. Drsališče je namenjeno družinam, otrokom in mladini ter ostalim zainteresiranim. Dostopno je tudi invalidom. Na drsališču je možna izposoja drsalk in medvedov za otroke. Drsanje, izposoja drsalk in čaj, ki ga ponujajo društva za vse obiskovalce drsališča, so brezplačni. Ker predstavlja obratovanje drsališča velik zalogaj, smo se odločili v občinski upravi, da povabimo k sodelovanju lokalna društva, ki so nas pozitivno presenetila z velikim odzivom, za kar se jim iskreno zahvaljujemo. Posamezni člani lokalnih društev so pripravljeni v svojem prostem času pomagati pri obratovanju drsališča, poskrbeti za hrano in pijačo, varnost na drsališču ter izposojanje drsalk.

Obratovalni čas je od ponedeljka do četrтка od 15. do 21. ure, v petek in soboto od 14. do 22. ure, v nedeljo in med prazniki pa od 14. do 21. ure.

Na božično nedeljo, 24. 12. bo drsališče obratovalo od 14. do 18. ure.

V nedeljo, 31. 12. pa od 14. do 20. ure.

Drsališče, ki je postavljeno na grajskem dvorišču, je v soboto, 2. decembra, prvič zaškripal led, ki sta ga slavnostno predala namenu župan g. Samo Rajšp in umetnostna drsalka, članica Drsalnega kluba Celje. S prižigom prazničnih lučk sta naznanila začetek čarobnega decembra. Temu sta sledila nastop glasbenika Domna Kumra ter otvoritev čisto pravega božičkovega nabiralnika, prispelega s severnega tečaja. Kot kaže odziv, je marsikoga tudi izven meja naše prelepe občine spodbudilo, da so prišli na grajsko dvorišče ter uživali v pestri ponudbi toplih napitkov, omamno dišeče hrane in sladkih dobrot, za katere so poskrbela lokalna društva. Za čarobne trenutke otrok je poskrbela ga. Rebeka, ki je ustvarila prave umetnine na obrazih najmlajših in »čarobni« otroški vrtiljak.

V prazničnem decembru bodo še raznovrstne delavnice, koncerti, disco za otroke na drsališču in gledališke pred-

stave. Nismo pozabili na naše najmlajše, katere je 5. decembra obiskal prvi dobri mož, sv. Miklavž, povabili pa smo še drugega dobrega moža - Božička, ki bo prišel med nas 23. decembra. Darila za vse pridne otroke ima že pripravljena, zato ga pridite starši in otroci pričakati na grajsko dvorišče v čim večjem številu. Otroci boste lahko zaplesali in zapeli z **Alenko Kolman** ob glasbeni predstavi Pepa Pujsa na obisku.

Koledar vseh dogodkov, ki se odvijajo v čarobnem decembru, ste že prejeli na svoje domove konec novembra.

Kludia Sovdat, občinska uprava

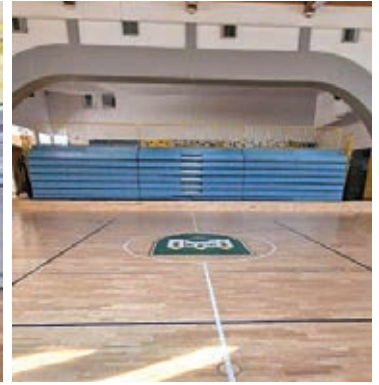

Osnovna šola Fram

V mesecu septembru smo končali z obnovo športne dvorane OŠ Fram, v kateri smo delno zamenjali talne površine, delno pa obnovili obstoječe ter nabavili novo športno opremo. Vrednost skupne investicije je 89.037,81 EUR, iz strani Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport pa je bilo pridobljenih 50.000,00 EUR.

Klaudia Sovdat,
občinska uprava

Osnovna šola Rače

V mesecu oktobru je bil v telovadnici OŠ Rače odstranjen drugi del dotrajane stenske obloge, nameščene so bile nove, kar je znašalo 2.447 EUR.

Klaudia Sovdat,
občinska uprava

Občina Rače – Fram sprejela proračun za leto 2024

V Občini Rače - Fram je občinski svet na svoji 10. redni seji 30. novembra 2023 uspešno sprejel proračun za leto 2024, ki omogoča obetavne načrte in projekte za nadaljnji razvoj občine. Pravočasno sprejet proračun nam daje priložnosti, s katerimi lahko nadaljujemo z aktivnostmi na vseh področjih, kar je zelo pomembna in spodbudna informacija. Po sprejemu proračuna lahko stečejo vse aktivnosti za pripravo javnih razpisov za financiranje društev, za spodbujanje lokalnega gospodarstva in kmetijstva ter postopki v zvezi z javnim naročanjem (izvajanje investicij).

S sprejetim proračunom se Občina Rače - Fram zavezuje izboljšanju kakovosti življenja prebivalcev, spodbujanju lokalnega dogajanja ter ohranjanju okolja.

Glavne usmeritve proračuna za leto 2024 vključujejo vse skupine občanov, tako mlade, kakor tudi starejše. Poudarek v proračunu je na zdravstvu, šolstvu, vodooskrbi in infrastrukturi. Proračun je zelo investicijsko naravnano. Pomemben del je namenjen izboljšanju prometne infrastrukture: obnova dotrajanih cest in pločnikov, ureditev zavijalnih pasov ter izgradnja novega krožišča pri zbirnem centru v Račah. To bo prispevalo k večji varnosti in udobju vseh občanov. Prav tako se bo v tem sklopu širilo javno kanalizacijsko omrežje, posodabljalo vodovodno omrežje in izgradil novi vodohran Pečovnik, ki bo občanom omogočil neprekinjeno dobavo pitne vode, hkrati pa bo zagotovljen kakovostnejši nadzor sistema.

Proračun 2024 zagotavlja tudi širitev vrtca Fram, saj je obstoječi zaradi vse večjega priseljavanja v našo občino premajhen. Pospešeno že tečejo postopki za pripravo dokumentacije in pridobitev dovoljenj za širitev zdravstvenega doma v Račah, v katerem bo prostor za dodatno ambulantno splošne družinske medicine, pediatrično in zobozdra-

vstveno ambulantno ter vsak dan delujoč laboratorij. Z navedeno širitvijo bomo občanom omogočili kar se da celovito primarno zdravstveno oskrbo v domačem okolju.

Omeniti velja še, da neurja v letu 2023 tudi naši občini niso prizanesla. Na območju Pohorja so se kot posledica majskih in kasnejše avgustovskih neurij aktivirali štirje plazovi. Sanacija teh plazov bo izvedena v letu 2024, postopki pa že tečejo. Glede na vremenske ujme v zadnjih letih smo že z letošnjim rebalansom povečali sredstva rezerv za naravne nesreče za 40.000 EUR.

Občina Rače – Fram je usmerjena k transparentnosti in sodelovanju z občani. Proračunski postopki so bili odprti za javno mnenje in predloge, kar je pripomoglo k oblikovanju bolj celovitega in reprezentativnega proračuna. Postopek sprejemanja proračuna je vključeval obsežne razprave med člani občinskega sveta in člani odborov.

Župan Samo Rajšp je dejal: "Sprejem proračuna za leto 2024 je pomemben korak na poti prizadevanja za boljšo prihodnost naše občine. Z nenehnim dialogom z občani in prilagajanjem njihovim potrebam si prizadevamo za razvoj, blaginjo ter trajnostnost naše skupnosti."

Občina Rače - Fram je pripravljena za izvajanje projektnih nalog in programov, ki jih predvideva proračun za leto 2024, ter omogočanje boljšega okolja za vse prebivalce. S tem proračunom se obeta svetla prihodnost, ki bo krepila povezanost in napredek občine.

Več informacij o proračunu za leto 2024 in prihodnjih projektih lahko dobite na občinski upravi ali pa obiščite uradno spletno stran Občine Rače – Fram. Naj le še z velikim zadovoljstvom omenimo, da Občina Rače – Fram še naprej, kot vsa minula leta doslej, ostaja nezadolžena.

Rosvita Robar,
občinska uprava

Martinovanje na grajskem dvorišču

*Na svetu lepše rož'ce ni,
kot je ta vinska trta,
pozimi spi, spomlad' cveti,
v jesen' nam vince daje.*

Tudi letos je Občina Rače – Fram v sodelovanju z Društvom vinogradnikov Rače – Fram organizirala sedaj že tradicionalno martinovanje na grajskem dvorišču v Račah.

Ker smo že ves teden do Martinove sobote vprašljivo pogledovali v nebo, nas je le to presenetilo, saj nas je kljub hladnemu vremenu na dan prireditve obsijalo sonce.

Ljudje so prihajali iz vseh koncev in krajev, mnogi peš, tisti bolj oddaljeni pa so se pripeljali z avtomobili. Sodelovalo je osem vinarjev Društva vinogradnikov Rače – Fram. Stojnice, ki so bile razporejene na grajskem dvorišču, so bile obložene z raznovrstnimi kulinaricnimi dobrotami. Ansambel Vražji muzikanti pa so ogreli ozračje in pričarali veselo ter praznično vzdušje na dogodku šaljivega krsta mošta, katerega je fascinantno izpeljal g. Borut Batagelj ob pomoči naše knjižničarke Metke.

Kot se za martinovanje spodobi, so lahko vsi obiskovalci pokušali najboljša mlada vina iz grozdja, ki je letos zorelo v zelo neugodnih vremenskih razmerah. A v sodih naših pridnih vinarjev bodo mlada vina dozorela v najboljše.

Za nami je še eno uspelo martinovanje, vinogradi počivajo, vinogradniki in ostali »degustatorji« pa že ugotavljajo, da je letošnja žlahtna kapljica odlična.

Marjetka Kristl,
občinska uprava

Zaključek projekta 'Moja dežela – lepa in gostoljubna 2023'

Podelitev priznanj za lepo urejeno okolje in prizadevanje za lep videz naše občine v letu 2023

Za izboljšanje kakovosti življenja občanov, kot prispevek k trajnostnemu razvoju občine v urejenem in zdravem okolju, za večjo turistično privlačnost in promocijo kraja ter kot prispevek k razvoju turistične in ekološke zavesti ljudi, smo tudi letos izvedli ocenjevanje urejenosti okolja v občini Rače – Fram, ki je potekalo v okviru vseslovenskega natečaja »Moja dežela – lepa in gostoljubna«. Zaključek projekta je bil v petek, 24. novembra 2023, s slovesno podelitvijo priznanj v Beli dvorani gradu v Račah. Župan Samo Rajšp je skupaj s člani ocenjevalne komisije podelil 41 priznanj, od tega eno najvišje, nagrajencem za najlepše urejene stanovanjske stavbe, poslovne objekte in kmečka dvorišča v občini Rače - Fram.

Središče občine Rače – Fram krasi grad Rače, biser našega kraja, eden najlepše ohranjenih ravninskih gradov v Sloveniji in v Evropi. Ponosni smo, da je Hortikulturno društvo Maribor občini Rače – Fram marca letos podelilo Zlato vrtnico za kakovostno in skrbno oblikovano okolico gradu v letu 2022. Prejeti naziv nam pomeni potrditev dosedanjega dela, obenem pa spodbudo za nadaljnje razvojne projekte.

Letošnje sporočilo ocenjevalne komisije: »Odkrili in spoznali smo delovne in ustvarjalne ljudi, ki jih tovrstno delo veseli in sprošča. Delo v naravi, lepota trenutka, lepota domačega gnezda napolnijo dušo in razveselijo srce. Prav vsi nagrajenci ste nam z veliko radostjo pokazali urejene kotičke doma, ki vam največ pomenijo. Vaše domove obiskovalci in popotniki že od daleč opazimo. Zasllišimo prijazen pozdrav pasjega laježa, ujamemo iskriv pogled, začutimo energijo življenja. Nekateri ste nam zaupali tudi »majhne skrivnosti velikih mojstrov« glede vzgoje, prehrane, zalivanja. Letošnje leto je bilo zaradi spomladanskih in poletnih neurij s točo in poplavami eno najzahtevnejših, zato je vaš doprinos toliko bolj dragocen in občudovanja vreden.

Iskrena zahvala in čestitke vsem nagrajencem, ki ste tudi letos našo občino s svojim delom, ljubeznijo in energijo naredili edinstveno in privlačno. To velja tako za imenovane nagrajence kot tiste, ki vas še nismo odkrili oz. želite ostati anonimni.«

Letošnji nagrajenci

Kategorija 'stanovanjske stavbe'- priznanja so prejeli:

Renata Petek, Mariborska c. 39, Družina Turk, Mariborska c. 49a, Roman Premužič in Zdenka Bogataj, Ob potoku 51c, Leon Simenčič, Drevesniška ul. 16, Zdenka Borovnik, Drevesniška ul. 9, Družina Šprager, Delavska ul. 20, Družini Florjančič in Majarič, Ul. bratov Turjakov 21, Družina Predan, Ješenca 1, Družina Majhenič, Ješenca 2, Lidija Trčko, Brezula 46c, Viktorija Kamenik, Spodnja Gorica 6, Martina Pauman, Spodnja Gorica 64a, Marija Dolenc, Podova 54, Ivan Rodošek, Brezula 12, Družini Rižner – Šibila, Cesta talcev 13, Družina Roner, Cesta talcev 9, Družina Jakopin, Sončna ulica 22, Irena Gorišek, Cesta talcev 1, Terezija Perkovič, V gaj 42, Družina Koren, Planica 10a, Družina Petek, Turnerjeva ulica 68, Družina Razboršek, K ribniku 4, Anica Šoštarič in Bojan Krčmar, Tajna 4, Družina Jelenčič, K ribniku 3, Jožica Cehtel, Morska cesta 137, Milena Štern, Loka pri Framu 24a, Božena Zadnik, Sončne Teraso 38.

Kategorija 'poslovni in družbeni objekti'- priznanja so prejeli:

Gostilna Karla, Ljubljanska cesta 17, Prostovoljno gasilsko društvo Podova, Podova 26, Prostovoljno gasilsko

društvo Rače, Ptujška cesta 15, Mizarstvo Kmetič, Andrej Kmetič in Jožica Vajngerl, Kopicnik 12.

Kategorija 'kmečka dvorišča' – priznanja so prejeli:

Domačija Bandur Cvetka, Ul. bratov Turjakov 38, Domačija Pauman, Brezula 50, Domačija Krajnc, Grajski trg 7, Domačija Mohorko, Zgornja Gorica 8, Domačija Mlakar, Podova 23, Domačija Horvat, Poljska cesta 18, Turistična kmetija Štern »Pri Kovačniku«, Planica 9, Turistična & eko kmetija »Pri Baronu«, Planica.

Tanja Kosi 📷

Najvišje priznanje v kategoriji 'stanovanjske stavbe' sta letos prejeli družini Lah in Furek iz Podove 29. Čestitamo!

Predstavitve urejenega okolja nagrajencev smo izvedli tudi virtualno in si jo lahko ogledate na spletni strani naše občine (www.race-gram.si).

Tanja KOSI,
občinska uprava 🐦

POVABILO

Silvestrovanje na grajskem dvorišču v Račah

V veliko veselje nam je, ker ste mnogi na najdaljšo noč v letu postali že stalni udeleženci silvestrovanja, ki ga vsako leto 31. decembra priredimo na dvorišču pred gradom v Račah.

Vse tiste, ki se od starega leta že tradicionalno poslovite na grajskem dvorišču, in vse ostale, ki se nam pridružite občasno ali pa o tem prvič razmišljate letos, obveščamo, da so temeljite organizacijske priprave na dogodek, s katerim želimo čim lepše, čim bolj veselo in čim bolj praznično skočiti v leto 2024, v naši občinski upravi že v polnem teku.

V času, ko je vsakodnevno vse preveč hitenja, stresov in skrbi, je še toliko bolj pomembno, da si znamo vzeti čas za sprostitev, zabavo in druženje.

Da bi bilo tudi letos tako, bodo poskrbeli ansambel Galama in člani Nogometnega kluba iz Rač z gostinskimi uslugami.

Zavedamo se, da vreme decembra lahko pokaže ostre zobe, na kar kljub naši volji ne moremo vplivati, obljubimo pa, da se bomo maksimalno potrudili z dobro voljo, pozitivnimi mislimi ter najboljšimi željami za prihajajočih novih 366 dni izpeljati organizacijo dogodka tako, da bo nepozabno.

Pričakujemo vas, pridružite se nam 31. decembra, skupaj bomo odštevali sekunde do polnoči, po tem pa nazdravili novim priložnostim v letu 2024.

Marjetka Kristl,
občinska uprava 🐦

*Čim več imenitnih dni,
takšnih, ko se nikamor ne mudi.
Tistih s smehom na obrazu,
z iskrico v očeh in toplino v dlaneh,
želimo v novem letu*

KOMUNALNO - CESTNO GOSPODARSTVO

Program izvajanja zimske službe 2023/2024

na območju občine Rače – Fram

SEZNAM IZVAJALCEV Z NAVEDBO OBMOČJA IZVAJANJA STORITEV ZIMSKE SLUŽBE NA LC, JP IN DRUGIH JAVNIH POVRŠINAH V UPRAVLJANJU OBČINE RAČE-FRAM:

1. Cestno podjetje Ptuj d.d.

- državna cesta Šikole - Podova – Rače,
- državna cesta Rače (Cesta talcev, Ljubljanska c.) - Fram – Planica.

2. Franc Hvauc s.p., Rače

- LC - Mariborska cesta,
- LC Sp. Gorica – Stražgonjca,
- JP Rače - Sadjarska ulica,
- LC Marjeta – Rače,
- JP Rače - Pot na gomilo – podvoz,
- LC Podova – Brunšvik,
- LC Podova – Brunšvik,
- LC Brezula – Brunšvik,
- LC Rače – Marjeta,
- LC Rače zbirni center - Dravski dvor,
- JP za Mariborsko cesto – Jakopin,
- JP za Mariborsko cesto - Glavar – Benkovič,
- JP Križna pot – Brezula,
- JP Sp. Gorica - h. št. 20a,
- JP Sp. Gorica - h. št. 47,
- JP Sp. Gorica - h. št. 61,
- JP Sp. Gorica - Sagadin - Eker – Žbogar,
- JP Sp. Gorica - Zg. Gorica,
- JP Zg. Gorica - h. št. 31a,
- JP Zg. Gorica - h. št. 16,
- JP Zg. Gorica- Podova,
- JP Podova - ribogojnica Požeg,
- JP Podova – Žbogar,
- JP Podova - Otič h. št. 27,
- JP Podova - h. št. 20b,
- JP Podova - h. št. 58/a,
- JP Podova - Galerija h. št. 61a,
- JP Brezula,
- JP Brezula - Braunsberger - Švegl - ČN Rače,
- JP Brezula - Braunsberger - LD Podova – Klemenčič,
- JP Brezula – Čelan,
- LC Morje - Priolova cesta (križišče RII - Dom krajanov Morje),
- LC Morje - Morska cesta,
- LC Morje - Fram - Mlinska ulica,
- vsi pločniki v KS Fram,
- avtobusne postaje na Mariborski cesti,
- avtobusne postaje na Ljubljanski, Ptujski cesti in Grajskem trgu,
- avtobusne postaje v Brezuli, Podovi, Sp. in Zg. Gorici,
- vsi pločniki v KS Rače,
- ČN Rače,
- pluženje in posip navedenih pločnikov in cest.

3. Predan d.o.o., Rače

- JP Obrtniška ulica,
- JP Pot k mlinu,
- JP Vrtna ulica,
- JP Pred njivami,
- JP Poljska cesta,
- JP Ozka ulica,
- JP Cesta talcev - h. št. 28b,

- JP Cesta talcev - Anton Novak,
- JP Sončna ulica z naseljem Plečko,
- JP Pri kozolcih,
- JP Lončarska ulica,
- JP Za vrtovi,
- JP Ul. Lackove čete – Lobnik,
- JP Pot na gomilo - Greif – podvoz,
- JP Grajski trg,
- JP Nova ulica,
- JP Glaserjeva ulica,
- JP Ob potoku,
- JP Gasilska ulica,
- JP Drevesniška ulica,
- JP Kolodvorska ulica,
- JP Mladinska ulica,
- JP Ul. Ivana Šalamuna,
- JP Gortanova ulica,
- JP Gortanova ulica – Batagelj,
- JP Ob železnici,
- JP Prečna ulica,
- JP Turnerjeva ulica,
- JP Delavska ulica,
- JP Gozdna ulica,
- JP Mejna ulica,
- JP Ul. bratov Turjakov,
- JP Ješenca – Brodej,
- vsa javna parkirišča v Račah,
- parkirišče ob železniški postaji v Račah,
- parkirišče bloki Ljubljanska c. (Sortima),
- pluženje in posip navedenih cest in odsekov.

4. Fredi Petrovič s.p., Ješenca

- LC Fram - Cesta na Ješenco,
- LC Ješenca - gostilna Kostanj,
- JP obvozna cesta Ješenca – Rače,
- LC Ješenca (Vihar) – Požeg,
- JP Požeg - Kelhar (za pekarno),
- JP Ješenca - h. št. 1g,
- JP Ješenca – Krajnc,
- JP Ješenca – Ribič,
- JP Ješenca – Jelšek,
- JP Ješenca – Marin,
- JP Požeg – Zorčič,
- JP Ješenca – Mom,
- JP Fram – Potisk,
- JP Fram - Petrol skladišče,
- JP Fram – Majcen,
- JP Ješenca – Kolman,
- JP Ljubljanska - ribniki TAM,
- JP Ljubljanska - proti Tekolu,
- JP ob Ljubljanski cesti proti Predanu,
- JP ulice za Ljubljansko cesto,
- JP Rače - Opekarniška ulica – Tekol – Gorjak,
- JP Fram - Turnerjeva ul. 10 (S. Fišer),
- TP Fram – okolica,

-JP Ješenca - Trlep – Partlič,
-pluženje in posip navedenih cest in odsekov.

5. Špes Matej s.p., Morje

-JP Fram – Dobrava,
-JP Morje – Detela,
-JP Morje – Gobec,
-JP Morje - Sončne terase,
-JP Morje - Cvetlična ulica,
-JP Morje - Cvetlična ul. – Gajzer,
-JP Morje - Pod terasami,
-JP Morje - Cestnik – Podbojec,
-JP Morje – Kobilica,
-JP Morje - Cestarska pot,
-JP Morje - Ob gozdu,
-JP Morje - Potrč – Koren,
-JP Morje – Butolen,
-JP Morje - morsko igrišče,
-JP Morje – Pepelnik,
-JP Morje – Repnik,
-JP Morje - Ob potoku,
-JP Morje - Jurič – Hojnik,
-JP Morje – Leskovar,
-JP Morje - Prisojna ulica,
-stara cesta – Ačko,
-odsek Morje - Zajmi – Bržan,
-odsek Morje – Domanjko,
-odsek Morje - Skrbič – Hafner,
-odsek Morje – Zavita ulica,
-odsek Morje – Krožna ulica,
-odsek Morje – Ravna ulica (novogradnje Repnik),
-pluženje in posip navedenih cest in odsekov.

6. Anton Majal, Planica

-LC Planica - Gradišče - Loka - Zg. Polskava,
-JP Planica – Bezovnik,
-JP Planica – Vešner,
-JP Planica – Harbul,
-JP Planica – cerkev,
-JP Planica – Dominek,
-JP Planica - Kovačnik - dom Planica,
-JP Planica - Lovski dom – Rožman,
-JP Planica – Uranjek,
-JP Planica – Capl,
-JP Planica – Mom,
-JP Bogdan Domadenik – Bračič,
-JP Vrhovšek,
-JP Šlamberger,
-odcep Fifer,
-JP Planica – mlekarna,
-JP Loka vaški dom – Bukovec,
-JP Loka – Potočnik,
-JP Loka – Šlamberger,
-JP Loka – Kokol,
-JP Loka - Trglec (Gradišče),
-JP Loka - Štefan Tomše,
-JP Loka - Edi Tomše,
-JP Loka - Karlina Trglec,
-JP Loka – Bukovec,
-JP Mlekarna Brdник,
-JP Štern v Gradišču,
-JP Gradišnik v Gradišču,
-odcep Silvo Jurič,
-odcep Kapelar,
-zbiralnica Ivo Tomše,
-odcep Slavko Koren,

-odcep Rovtet,
-JP Štefan Tomše,
-odsek Planica – Matejka Brečko,
-pluženje in posip navedenih cest in odsekov.

7. Miran Potočnik s.p., Morje

-LC Morje - Cesta na Bukovec in odcepi do križišča Sernc,
-JP Morje – Vauhnik,
-JP Morje - Med vinogradi,
-JP Morje - Papež Gril,
-JP Morje – Račič,
-JP Morje – Majerič,
-JP Morje - Miro Sernc,
-LC Morje - Strma ulica,
-JP Morje – Štefanec,
-JP Morje – Tajna,
-JP Morje - Na livadi,
-LC Morje - dom krajanov, do križišča Loka Kopivnik,
-JP Morje - Ivan Podlesnik,
-JP Morje - Anton Kerle,
-JP Morje – Rak,
-JP Morje – Knez,
-JP Morje – Potnik,
-JP Morje - Stara gora,
-JP Morje - Cvirn – Visočnik,
-JP Morje – Meklav,
-JP Morje – Veličkovič,
-JP Morje - Čebelarska ulica,
-JP Morje – Lunežnik,
-JP Morje - Jani Klauž,
-JP Morje – Nikolič,
-JP Morje - Zelena ulica,
-JP Morje - Senčna ulica,
-JP Morje – Brezovec,
-JP Morje - Klemen Cehtel,
-JP Morje – Loka,
-pluženje in posip navedenih cest in odsekov.

8. Boštjan Koželj s.p., Kopivnik

-LC Kopivniška cesta (odsek Strehar - Jarc),
-JP Lepi vrh – Kotnik,
-JP Lokmirce,
-JP Lokmirce - Lunežnik – mlekarna,
-JP Lepi vrh,
-JP Lepi vrh – Lokmirce,
-JP Lepi vrh – Repnik,
-JP Lokmirce – žaga,
-JP Fram – Čurič,
-JP Lokmirce - Zvonko Ačko,
-JP Planica – Lipej,
-JP Lepi vrh – Planica,
-JP Jug – Ačko,
-LC Kopivnik - Loka (do križišča za Morje in Loko),
-JP Kopivnik – Kuki,
-JP Fram - Nad gradom,
-odcep proti Jarcu,
-odcep Auda – Žerjav,
-JP Kopivnik - Bučar – Kokol,
-JP Kopivnik – Špindler,
-JP Planica – Krle,
-JP Kopivnik – Repnik,
-JP Kopivnik - Marica Stauber,
-JP Kopivnik - gozdarska hiša,
-odcep proti Repniku (mlekarna),
-odcep vodohran Strehar,
-pluženje in posip navedenih cest in odsekov.

9. Vinko Domadenik, Ranče

- LC Fram - Cesta v Ranče,
- LC Fram - Ranče - Domadenik – bolnica,
- JP Šestdobe – Robič,
- JP Šestdobe – Repnik,
- JP Šestdobe – Ovnik,
- JP Ranče – Jug,
- JP Ranče – Cvirn,
- odcep Andi Falež,
- odcep Belinšek,
- JP Ranče - dom krajanov – Kolarek,
- JP Ranče – Repnik,
- JP Ranče - Milan Meglič,
- JP Ranče - vikendi Bergauer,
- JP Ranče - vikendi - Krajničič – Šauperl,
- JP Ranče - vikendi – Petrovič,
- JP Ranče - ulica pod Borovim gajem,
- JP Fram – Kugl,
- JP Fram - Črešnjev vrh,
- JP Fram - Na hribu (odcepa Veber in Žgalin),
- JP Fram - Oljarska ulica,
- JP Fram - Oljarska ulica (odcep Tišič),
- JP Fram - Cafova ulica,
- parkirišča nogomet in tenis,
- JP Fram – Bregar,
- JP Kopivnik – Osterc,
- JP Kopivnik – Pliberšek,
- JP Ranče – Rudolf,
- JP Fram – Golčnik,
- pluženje in posip navedenih cest in odsekov.

10. KO-BAU, Koren Aleksander s.p., Fram

- JP Fram - V gaj,
- JP Varta – Prejac,
- JP Varta - Mikolič – Greif,
- JP Varta - Helbl – terase,
- JP Varta - Beli dvor - Milan Koželj,
- JP Varta - Mom - Kosmačin – Ličen,
- JP Varta - Vlado Poljanec,
- JP Varta – Rotko,
- JP Varta - Sončna lica,
- JP Varta - Sončna ulica (odcep Fuchs),
- JP Varta - grob talcev,
- JP Varta - Ulica talcev,
- JP Fram - Framska ulica,
- JP Fram - Framska ulica (odcep Zamolo h. št. 6),
- JP Fram - Turnerjeva ulica (odcep Hojnik – Pisanec h. št. 96),
- JP Fram - Kratka ulica,
- JP Fram - Eberlova ulica,
- JP Fram - Pirkmajerjeva ulica,
- JP Fram - K ribniku,
- JP Fram - Ob sadovnjaku,
- JP Fram - Koropčeva ulica,
- JP Fram - Za vrtcem,
- JP Morje – Log,
- JP Morje Log - odcep Bedenik,
- JP Fram – Čerič,
- JP Fram - odcep Klančnik-Satler,
- parkirni prostor pod cerkvijo v Framu,
- vse avtobusne postaje v KS Fram,
- parkirni prostor ZD Fram,
- JP Fram – pokopališče,
- JP Fram - za pokopališčem,
- parkirni prostor pri mrliški vežici Fram,
- parkirišča nogomet in tenis,
- dvorišče KS Fram,

- parkirni prostor pred DTV Partizan Fram,
- parkirišča v okolici novega vrta v Framu,
- JP Varta – nove hiše Lah,
- pluženje in posip navedenih cest, odsekov, parkirišč in javnih površin.

Deponije peska:

- parkirišče pri pokopališču v Framu,
- Hvauc - Mariborska cesta 57,
- Mejal - Planica 29,
- Planica - odcep Lepi vrh,
- Domadenik - Ranče,
- Dom krajanov Morje,
- Potočnik - Morje,
- Križišče Loka - Lokmirce,
- Loka - Kokol.

Vsi vozniki motornih vozil morajo imeti obvezno zimsko opremo.

Pluženje se bo izvajalo po prioriteti in sicer najprej državne ter lokalne povezovalne ceste s pločniki, nato krajevne ceste in na koncu javne poti. Plužiti se prične, ko zapade 10 cm snega.

Izvoze in dovoze do svojih parcel so lastniki dolžni očistiti sami, prav tako prostore pred trgovskimi, gostinskimi in drugimi lokali.

Vse tiste občane, ki puščajo avtomobile in tudi posede za smeti pred hišami ob cestah in s tem ovirajo pluženje, prosimo, da jih umaknejo in tako omogočijo neovirano in učinkovitejše izvajanje zimske službe.

vodja režijskega obrata Gregor Ovnik

KOMUNALNO – CESTNO GOSPODARSTVO

Letos veliko narejenega, tudi za leto 2024 planov ne primanjkuje

V zadnjih novembrskih dneh so bila zaključena investicijska dela na komunalnem področju, ki so bila predvidena v koledarskem letu 2023. Ob koncu leta običajno analiziramo tudi, ali smo izpolnili načrtane plane. V drugi polovici letošnjega leta smo imeli 'odprtih' kar nekaj gradbišč, na katerih so se izvajala investicijska dela. Kanalizacijsko in vodovodno omrežje zaradi potreb občanov vsako leto širimo, hkrati pa smo ugotovili, da je komunalna infrastruktura na posameznih odsekih že precej dotrajana.

Na območju Ranč se zaključuje izgradnja javnega kanalizacijskega omrežja, ki je bila predvidena v fazi I. Na cestni infrastrukturi je bilo v jesenskih mesecih izvedenih precej vzdrževalnih del, predvsem gre za dotrajana vozišča na asfaltnih površinah, udarne jame z mrežastimi razpokami, zaradi povečanega števila tovornih vozil pa je bilo potrebno sanirati obcestne bankine. Še vedno delno odpravljamo škodo, ki je nastala na cestni infrastrukturi kot posledica vremenskih ujm v maju in avgustu.

Tri obsežne plazove na območju Morja, Loke pri Framu in Kopivnika, bomo pričeli sanirati v letu 2024, saj smo vezani na sredstva, ki jih bo država namenila za odpravo posledic poplav. Uspešno smo zaključili obnovo sedmih odsekov občinskih cest, skupno je bilo obnovljenih več kot 3 km dotrajanih občinskih cest in že predanih v uporabo. Kot najugodnejši ponudnik je na javnem razpisu bilo izbrano Cestno podjetje Ptuj d.d., ki je dela uspešno zaključilo v predvidenem roku.

Kanalizacija Ranče

Zaključujemo tudi obnovo vodovoda na odseku Brezula – Podova, kjer smo skupaj z električno in telekomunikacijskimi zamenjali že več kot 1 km dotrajane vodovoda ter obnovili hišne priključke, vključno z rekonstrukcijo pločnika in cestišča. Za težko pričakovano izvedbo izven nivojskega križanja (podvoza) državne ceste z železniško progo v Račah si zaradi velike frekvence vozil skozi naselje Rače močno prizadevamo, da bi do realizacije projekta prišlo kar se da hitro. Sedaj je na potezi Ministrstvo RS za infrastrukturo, ki bo projektno dokumentacijo pripravilo predvidoma do konca leta 2023.

Naš cilj je zagotoviti kar najvišjo raven prometne varnosti, zato bomo (v skladu z veljavno prometno zakonodajo in cestno-varnostnimi predpisi) poskrbeli tudi za ustrezno vertikalno in horizontalno prometno signalizacijo. Vlaganja v cestno razsvetljavo prav tako pripomorejo k povečani varnosti udeležencev v prometu.

V zimskem času je prometna varnost zaradi neugodnih vremenskih razmer še posebej odvisna od prizadevanj lokalnih izvajalcev zimske službe, ki bodo tudi letos sedli na delovne stroje in vestno odstranjevali sneg s cestišč in drugih javnih površin. Sodelavci v režijskem obratu Občine Rače - Fram so v začetku novembra že poskrbeli za postavitve snežnih količkov ob voziščih in namestitve ustrezne vertikalne signalizacije ter prometnih znakov, ki opozarjajo na snežne verige.

Otvoritev ceste v Lokmircah.

Obnova ceste v Planici – odsek Šlamberger.

Obnova vodovoda na odseku Brezula – Podova.

Otvoritev ceste v Planici - odsek Šlamberger

Pozabiti ne smemo še na področje ekologije in ravnanja z odpadki, ki se jih prav v prazničnih dneh pojavi največ. Zbirnega centra za ločeno zbiranje odpadkov v Račah se občani zadovoljivo poslužujejo. Odlaganje ločenih odpadkov je za naše občane ob predložitvi odrezka Komunalne Slovenska Bistrica d.o.o., ki dokazuje vključenost posameznega gospodinjstva v redni odvoz gospodinjstvih odpadkov, brezplačno.

Podjetnike pa ponovno opozarjamo, da so dolžni odvoz in odlaganje odpadkov iz dejavnosti organizirati v lastni režiji, saj zanje odlaganje tovrstnih odpadkov na zbirnem centru ni predvideno!

Ob zaključku koledarskega leta in bližajočih se praznikih vam želim predvsem obilo zdravja in veselih trenutkov v družbi najdražjih.

Gregor Ovnik
vodja režijskega obrata

DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Občinski denarni prispevek za novorojence

Od začetka leta 2023 do vključno novembra 2023 smo prejeli 55 vlog za občinski prispevek za novorojence (dve vlogi sta bili vloženi za dvojčke, ena vloga pa je bila zavrnjena) in sicer za 23 deklic in 33 dečkov. Med njimi je 22 prvorojencev, 27 drugorojencev, 6 tretjerojencev in 1 četrtorojenec.

Staršem, ki se jim rodi prvi otrok, pripada denarni prispevek v višini 250 €, za drugega otroka se namenja 300 €, za tretjega ter morebitne naslednje otroke pa 400 €. Izpolnjeno vlogo, ki je dostopna na spletni strani (www.race-fram.si) ali pa jo lahko prevzamete na sedežu občine, je potrebno oddati najkasneje v roku šestih mesecev po rojstvu otroka.

Vsem staršem ob rojstvu otroka iskreno čestitamo z najboljšimi željami.

Občinska žepnina za dijake in študente

Tudi v letošnjem letu smo izvedli Javni razpis za dodelitev žepnin dijakom in študentom za šolsko/študijsko leto 2023/2024. Do občinske žepnine so upravičeni dijaki in študenti, ki izpolnjujejo splošne in posebne pogoje navedene v javnem razpisu. Ta je bil z vlogo objavljen v junijski izdaji Novic ter na spletni strani Občine Rače – Fram.

Pravočasno je bilo vloženih 527 vlog za pridobitev žepnine. Ugodeno je bilo 510 vlogam, katere so oddali 310 dijakov in 200 študentov. 16 vlagateljev je oddalo nepopolne vloge, ki so bile zaradi zahtevanih razpisnih pogojev zavrnjene, en vlagatelj pa je sam odstopil od vloge. Občinska žepnina pripada upravičencem v višini 60 € za posamezen mesec in za obdobje desetih mesecev. Tako bo vsak upravičen dijak oziroma študent v šolskem/študijskem letu 2023/2024 prejel skupno 600 €. Upravičenci so prvo nakazilo s poračunom za september in oktober že prejeli na svoje transakcijske račune. Nadalje bodo žepnine izplačane najkasneje do 15. v mesecu za pretekli mesec. Vsem dijakom in dijakinjam, študentom in študentkam želimo uspešno šolanje na poti do uresničitve zastavljenih ciljev.

Sabina Gril,
občinska uprava

LOKALNE MINI IN MAKSI ZANIMIVOSTI

Najboljšim slovenskim kopališčem v letu 2023 so bila v gradu Rače podeljena priznanja

Radio Slovenija international skupaj s svojimi partnerji že 33 let vodi akcijo, s katero izbirajo najboljša slovenska kopališča. Odločilno vlogo pri izboru imajo kopalke in kopalci, ki z glasovanjem preko spleta ali s pisnimi glasovnicami, katere so bile na voljo v kopališčih, izberejo svoje najljubše. Slavnostna podelitev priznanj izbranim najboljšim je bila 4. oktobra v čudovitem ambientu promocijskega centra gradu v Račah.

Nagrajenci so bili razvrščeni v šest kategorij. Med naravnimi kopališči je tudi letos največ glasov prejela Velenjska plaža, drugo mesto je pripadlo kopališču Simonov zaliv, tretje pa kopališču Talaso Strunjan. Med letnimi kopališči je največ glasov prejelo letno kopališče Murska Sobota, temu pa sledita mestni kopališči v Celju in Slovenj Gradcu. Najboljše bazensko kopališče je bilo tudi tokrat ljubljansko vodno mesto Atlantis, sledita pa mu Vodni park Bohinj in Aquapark Žusterne.

Termalnim kopališčem so pripadla priznanja v treh kategorijah. Med manjšimi so bile po oceni kopalcev najboljše Terme Paradiso, sledile so jim Terme Snovik in Rimske terme. Med srednje velikimi so največ glasov zbrale

Terme Vivat, druge so bile Bioterme iz Male Nedelje tretje pa Terme Banovci. V najvišji kategoriji so največ glasov in naziv »Naj kopališče 2023« prejela Terme Aqualuna. Župan Samo Rajšp Olimia, na drugo mesto so se uvrstile Terme 3000, na tretje pa Termalna Riviera Čatež.

Na slavnostni prireditvi so podelili priznanja tudi za najbolj izvirne turistične ponudbe v Sloveniji po izboru tujcev. Gostitelj letošnje slavnostne prireditve je bila Občina Rače - Fram. Župan Samo Rajšp je v priložnostnem nagovoru predstavnikom slovenskih termalnih zdravilišč in turističnih krajev čestital za njihove dosežke in jim predstavil nekaj naravnih in zgodovinskih znamenitosti, ki tudi občini Rače - Fram omogočajo, da bo lahko v bodoče še bolj razvijala svojo turistično ponudbo.

Srečko Trglec

Paradiso

Atlantis

Nagrajenci 2023

MOTOKROS – novi uspehi Jana Jakoba

Jan Jakob je s svojo št. 44 na 85 kubičnem motorju letos odpeljal vse državne in pokalne dirke. Velikokrat je stal na stopničkah, zadnjih pet dirk zapored je celo zmagal. Drugi del sezone v septembru in oktobru je bil zelo naporen, vendar za Jana srečen, uspešen, zmagovalen. Zadnja državna dirka je potekala v Šentvidu pri Stični, kjer se je po prevoženi težji progi dvakrat povzpел na zmagovalne stopničke in dal izjavo v oddaji Idealna linija (YouTube.AMZS / Idealna linija, 4. sezona, 16. oddaja).

S skupnim številom točk na državnih dirkah je osvojil 3. mesto. Zbrane točke pokalnega prvenstva pa so ga uvrstile na odlično 2. mesto. Nagrado za uspeh bo prejel na svečani podelitvi Moto športnik leta 2023 in osvojeni pokal skrbno shranil med svojo zbirko že osvojenih pokalov iz leta 2018 in leta 2020.

Udeležil se je prvenstva petih dirk po Sloveniji in Hrvaški, ki ga organizira Moto zveza Slovenije. Zbranost in želja po zmagi je bila tako močna, da je na tem prvenstvu užival na motorju, nizal zmage in osvojil naslov prvaka Moto zveze Slovenije.

Za zaključek sezone je odpeljal še vztrajnostno dirko parov v Semiču, ki je priljubljena proga med motokrosisti. Z vrhunsko vožnjo brez napak je sproščen še zadnjič na svojem 85 kubičnem motorju pokazal, da je ta pravi, dober, najboljši motokrosist v svojem razredu. Tako je skupno v letošnjem letu odpeljal 18 dirk.

K tem dosežkom so pripomogli Janova strast do motokrosa, veliko treningov in dobro pripravljen motor, za katerega skrbi mehanik, Janov oče. Ob vsem tem pa sta bili pomembni podpora in spodbuda očeta, ki je ves čas verjel v sinovo formo in dobre rezultate.

Jan je na svoje dobre dosežke in pohvale zelo ponosen, čeprav tega ne pokaže. Zaključil se je čas tekmovanja, Jan pa veliko kolesari na svojem enduro kolesu in se fizično pripravlja za naslednjo sezono.

Čestitke Janu za njegove vseh pohval vredne dosežke!

Zapisala mama
Duška POSTRUŽNIK

Dogajanje v medgeneracijskem centru DANica Rače - Fram

V času med 10. 7. in 31. 8. 2023 smo v medgeneracijskem centru DANica Rače - Fram organizirali počitniško varstvo za šolske otroke od 1. do vključno 5. razreda. Počitniško varstvo smo letos zastavili nekoliko drugače. Nismo želeli ponuditi le klasičnega varstva, program je temeljil na tem, da otroci v času varstva spoznajo občino Rače - Fram in društva, ki delujejo v občini, da se kaj novega naučijo. V tem času smo bili ustvarjalno, športno, bralno, raziskovalno, kuharsko, glasbeno, plesno, potovalno, medgeneracijsko aktivni. Otroci so obiskali gasilce PGD Rače, grad Rače, Grilovo zbirko, županovo pisarno, knjižnico Rače, obiskali so nas policaji iz policijske postaje Rače, vodniki iz planinskega društva Fram, naučili smo se šivati gumbe, pletli smo zapestnice prijateljstva, spoznavali prvo pomoč, pekli pizzo, kuhali špagete boloneze, pripravili piknik, imeli smo obisk kužkov - Tačke Pomagačke, spoznavali smo zelišča in naredili zeliščno sol, organizirali smo Kneippov dan, se družili z otroki vrtca Rače, odšli z vlakom v Maribor in preživeli dan s starostniki doma Danice Vogrinec Maribor. Verjamem, da so otroci uživali in da jim bodo preživeti dnevi v počitniškem varstvu medgeneracijskega centra DANica Rače - Fram ostali v lepem spominu.

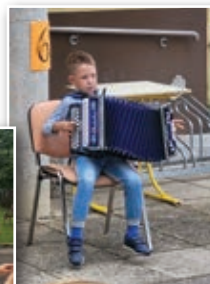
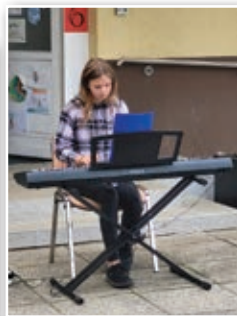
Vsak dan je nova priložnost za sanje, za male in velike želje, za smeh in radost, za veselje. Vsak dan pot naprej nas pelje. In pot delovanja medgeneracijskega centra DANica Rače - Fram nas je pripeljala do 6. rojstnega dne. 10. 10. 2023 smo v medgeneracijskem centru organizirali praznovanje, ki so ga popestrili otroci s svojimi nastopi: Julija je igrala na kitaro, Ema na klavir, Tai na harmoniko. Aneta in Žan pa sta odplesala 10 plesov - standardne in latinsko ameriške.

Verjamemo, da smo dovolj ambiciozni in pogumni, da nam motivacije za nove izzive pri delovanju medgeneracijskega centra DANica Rače - Fram ne bo zmanjkalo in da nas bo pot delovanja centra peljala le naprej.

Aktivnosti so potekale tudi v jesenskem in bodo še naprej v prihajajočem zimskem času. Stalnice so ponedeljkova angleščina (dve skupini), torkova telovadba v Framu, sredina nemščina (dve skupini), četrtekova telovadba pred medgeneracijskim centrom in četrtekovo kartanje, petki so rezervirani za različne delavnice s strokovno vsebino. Vse aktivnosti v medgeneracijskem centru so brezplačne.

Naj vas ob koncu vljudno povabim v naš in vaš medgeneracijski center DANica Rače - Fram.

Melita Šmid
vodja medgeneracijskega centra DANica Rače - Fram

NAŠI POSLOVNI PARTNERJI IN DRUGI ZA VAS

SKUPNA OBČINSKA UPRAVA MARIBOR

Eko sklad objavil nov poziv za kreditiranje okoljskih naložb poslovnih subjektov

Od 9. oktobra 2023 se lahko zainteresirani prijavijo na Javni poziv 700B23 za kreditiranje okoljskih naložb preko portala e-Uprava.

Predmet in namen javnega poziva so krediti Eko sklada za okoljske naložbe poslovnih subjektov za:

- zmanjšanje emisij toplogrednih plinov,
- zmanjšanje onesnaževanja zraka (razen zmanjšanja emisij toplogrednih plinov),
- gospodarjenje z odpadki,
- varstvo voda in učinkovito rabo vode,
- odvajanje odpadnih vod ali oskrbo s pitno vodo,
- začetne naložbe v okoljske tehnologije.

Do kredita so upravičene pravne osebe, samostojni podjetniki posamezniki in druge fizične osebe, ki opravljajo s predpisom ali z aktom o ustanovitvi določene dejavnosti vpisane v poslovni register Republike Slovenije, razen njihovih podružnic v tujini, pravne osebe javnega prava, ki imajo stvarno premoženje v svoji lasti, razen neposrednih uporabnikov državnega proračuna.

Vse podrobnosti razpisa najdete na povezavi Javni poziv 71PO23 Kreditiranje okoljskih naložb poslovnih subjektov | Eko sklad.

(vir fotografije: ekosklad.si)

Skupna služba varstva okolja
Nina Gornik Mulec

Nekateri poudarki iz kurilne sezone 2022/2023

V Mariboru in okolici čistejši zrak tudi pozimi, dimnikarska služba in inšpekcija ugotavljata porast aktiviranja kaminov in starih peči, pregledi so nujni.

Lanska kurilna sezona ni bistveno odstopala od predhodnih. Pretirano nizkih in predvsem dolgotrajnih nizkih temperatur ni bilo zaznati, snežnih padavin je bilo malo, zima pa tudi ni vztrajala do pomladnega obdobja. Kot običajno je bilo v zimskem času zaznati povečane koncentracije delcev PM10 in PM2,5, vendar tudi ti niso presegali dolgoletnih povprečij. Glede na rezultate meritev onesnaženosti zraka, ki se izvajajo v Mestni občini Maribor, je bila v pretekli kurilni sezoni zabeležena najnižja povprečna vrednost delcev v zadnjih šestih letih (velja za merilno mesto Krekova-Tyrševa). Sklepamo torej lahko, da **je bila kakovost zraka v mestu in okoliških občinah tudi pozimi dobra in se je** glede na meteorološke razmere lansko zimo **celo izboljšala**.

Skupna služba za varstvo okolja skupne občinske uprave Maribor, ki pokriva kar 9 občin v regiji, je zato preverila pri predstavnikih dimnikarske službe kot tudi pri pristojnem inšpektoratu, kakšni so njihovi pogledi na preteklo kurilno sezono.

Dimnikarska služba ugotavlja, da se število pregledov kurilnih naprav ni zmanjšalo, da pa je bilo pri zamenjavi kurilnih naprav največkrat zaznati prehode na toplotne črpalke. Ob tovrstnih zamenjavah pa si uporabniki pogosto zagotovijo še **dodatni vir ogrevanja s kamini**. Na terenu je bilo ugotovljeno, da se ti sekundarni sistemi uporabljajo vse pogosteje za primarno ogrevanje, kar je predvsem zaskrbljujoče v mestnem jedru in strnjjenih naseljih. Pri tem je potrebno poudariti pomembnost ustreznega kuriva, saj lahko neustrezno

© Jože Bartolj

(vlažen, lakiran in kemično obdelan les, razni odpadki,...) povzroči ogromno onesnaženje zraka v celotni soseki.

Inšpektorat RS za okolje, podnebje in energijo (IR-SOE) prav tako ugotavlja vedno večjo ponovno **aktiviranje starih peči** (tudi lončenih) na trdo gorivo, tudi pri večstanovanjskih zgradbah s skupnim (daljinskim, plinskim) ogrevanjem. Problematika, ki pri tem nastaja je, da se dimniki (t.i. rezervni dimniki), ki že nekaj časa niso bili v uporabi, koristijo za kurjenje brez predhodnih dimnikarskih pregledov, zato so lahko v vprašljivem, morda tudi nevarnem stanju (dimniški požari).

Število prijav na inšpektorat zaradi neprimerne kurjenja ali drugih kršitev niso izstopale od prejšnjih sezon.

Dejstvo je, da se zakonodaja s področja kurjenja in rabe kurilnih naprav kljub posredovanju predlogov na Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo še vedno ni spremenila, zato je mogoče izbirati med velikim številom dimnikarjev na trgu. Žal, pa se kljub tolikšni ponudbi uporabniki kurilnih naprav prepogosto izognejo pregledom.

Še vedno obstaja neurejena evidenca kurilnih naprav v državni bazi EVIDIM, ki bi jo bilo treba nujno posodo-

biti in s tem pridobiti razvid vseh kurilnih naprav, saj so v obstoječi evidenci tudi take, ki so že nekajkrat presegle življenjsko dobo. Zapisati bi bilo potrebno metodologijo, po kateri ne bi bilo mogoče kupiti naprave, ki ne ustreza predpisom oziroma bi onemogočala uporabo takih, ki so tehnološko zastarele in z neustreznimi emisijami. Vsako napravo bi bilo potrebno v evidenco tudi vpisati.

Na tem področju državo čaka še kar nekaj nalog, preden se bo vzpostavil vzdržen in enakopraven sistem za vse uporabnike.

Glede na problematiko, ki smo jo izpostavili, vseeno ugotavljamo, da **v našem širšem okolju tudi pozimi dihamo razmeroma kakovosten zrak, ki ga moramo vsaj ohraniti, če ne še izboljšati**. Naj bo to tudi spodbuda za vse občane v novi kurilni sezoni. S predvidenimi novimi mejnimi vrednostmi, ki jih predlaga Svetovna zdravstvena organizacija, se bodo le te precej znižale. Zato nadaljujmo z odgovornim ravnanjem tudi v bodoče.

Skupna služba varstva okolja
Irena Kozar

Način ogrevanja in stroški

Ali veste kateri energent je v letošnji sezoni najcenejši?

V luči podnebnih sprememb je pridobivanje energije iz različnih virov nadvse pomembno za ohranjanje okolja. Energija postaja vedno bolj dragocena, naravni viri zanj pa vedno bolj omejeni oziroma ekološko sporni (pregog, zemeljski plin, naftni derivati,...). **Uporaba energentov povzroča onesnaževanje okolja** (toplogredni plini) - zraka, vode in tal.

Za ublažitev podnebnih sprememb je nujno poiskati **alternativne rešitve za proizvodnjo energije**, gre predvsem za uporabo obnovljivih virov energije (OVE: sončna, vetrna, hidro energija, energija iz zraka in zemlje,...) in njihovo učinkovitost, s čemer dosegamo manjši okoljski vpliv, racionalnejšo uporabo (energetsko učinkovite naprave) in tudi neprimerno manjše stroške.

Veliki porabniki energije so gospodinjstva, predvsem v zimskem času, ko je poraba neprimerno višja zaradi ogrevanja. Letošnje temperature so dokaj vzdržne in zaenkrat še niso zahtevale polne moči ogrevanja. Za **zmanjševanje stroškov** ogrevanja je Energetska agencija za Podravje za gospodinjstva pripravila tabelo energentov s ceniki, na podlagi katere se lažje odločamo za **zamenjavo načina ogrevanja**. Poleg neposrednih stroškov ogrevanja pa je potrebno upoštevati še druge faktorje, ki vplivajo na porabo energije v gospodinjstvu, kot so: izolacija zgradbe, število zunanjih sten, kakovost stavbnega pohištva, izolacija tal in strehe, učinkoviti in varčni gospodinjstvi aparati in navade uporabnika.

Na spletni stranbi lahko preberete **kateri energenti so najcenejši** in okvirne cene različnih kotlov za ogrevanje.

Skupna služba varstva okolja
Irena Kozar

S čim se bomo najceneje greli to zimo?

Na Energetsko podnebni agenciji za Podravje so pripravili tabelo energentov, od najdražjih do najcenejših.

Jesenski čas prinaša nižje temperature, posledično pa tudi začetek kurilne sezone. Povečajo se izdatki zaradi ogrevanja, ki predstavljajo pomemben dejavnik v proračunu vsakega gospodinjstva. Sploh v obdobju, ko so cene energentov visoke. Dolgo časa je veljalo, da so najcenejši energent za ogrevanje drva. V nadaljevanju preverjamo, ali to še vedno drži, odgovarjamo pa tudi na vprašanje, kolikšni stroški so povezani z drugimi načini ogrevanja. V drugem delu prispevka primerjamo cene različnih kotlov za centralno ogrevanje.

Od najdražjega do najcenejšega energenta na 25-stopenjski lestvici

Iz tabele, ki so jo pripravili na **Energetsko podnebni agenciji za Podravje**, je razvidno, da spada med **najdražje energente** za ogrevanje **utekočinjen naftni plin propan**, sploh v primeru, da uporabljamo stari visokotemperaturni kotel. Njegova cena se giblje v višini 6,53 evrov za liter. Visoki stroški so povezani tudi z uporabo **propan-butana** iz cisterne. V primeru, da uporabljamo nizkotemperaturni kotel, so stroški nekoliko nižji, še bolje je pri kondenzacijskem kotlu. Za ogrevanje s **premogom** (češke kocke) boste za tono odšteli 499 evrov. Ta način ogrevanja pa je na 25-stopenjski lestvici od najdražjega do najcenejšega uvrščen na sedmo mesto. Mesto više je v tem trenutku **kurilno olje**, za katerega je potrebno odšteti 1,2890 evrov za liter. Faktor pretvorbe energije pri kurilnem olju je boljši, če namesto starega visokotemperaturnega kotla (76 odstotkov) uporabljamo nizkotemperaturni kotel (94 odstotkov) oziroma kondenzacijski kotel (102 odstotka spodnje kurilne vrednosti).

Na devetem mestu je ogrevanje s pomočjo **električne energije**, in sicer ob predpostavki, da je cena v drugi tarifni stopnji 0,1715 evrov za kWh in da se grejemo s kaloriferjem ali konvektorjem. Predvideno je sicer, da se bo ta cena v pri-

hodnjih mesecih **povišala** in bo ogrevanje na električno postalo precej dražje. Če uporabljamo **toplotno črpalko zrak – voda**, smo bistveno bolj učinkoviti, ta način ogrevanja je rangiran na 20. mesto. Še bolje je v primeru toplotne črpalke zemlja – voda, kjer faktor pretvorbe znaša 350 odstotkov (zaradi koriščenja toplote okolja), omenjeni način ogrevanja pa velja za **drugega najcenejšega**.

Zelo ugodno se v tem času ogrevamo tudi s **sekanci**. Cena za kubični meter omenjenega energenta trenutno znaša 36,60 evrov, izkoristek pa je odvisen od kvalitete kotla. **Bukovi peleti**, za katere je potrebno odšteti 0,6090 evrov za kilogram, so na 25-točkovni lestvici uvrščeni na 14. oziroma 16. mesto. **Daljinsko ogrevanje** je uvrščeno na 13. mesto, **zemeljski plin** pa je uvrščen glede na vrsto kotla na mesta od 10 do 18.

Kot **najcenejši energent** se še vedno kažejo **bukova drva**, in sicer ob predpostavki, da uporabljamo **moderen kotel s pirolizo**, ki je 93-odstoten. Vsekakor pa velja, da je rang izrabe energenta odvisen od načina izrabe.

V tabeli na strani 23 so energenti v zadnjem stolpcu razvrščeni od najdražjega (št. 1) do najcenejšega (št. 25).

Koliko stanejo različni kotli za centralno ogrevanje?

Na **primerjam.si** so primerjali različne cene centralnih peči. **Kotli na biomaso** (pelete, polena) za proizvodnjo energije uporabljajo trajnostni material in so okolju manj škodljivi kot kotli na kurilno olje. Novejši kotli na biomaso so avtomatizirani, kar pomeni, da sami nalagajo pelete, posode s pepelom pa je treba prazniti zelo redko (tudi samo enkrat na dva meseca). Slabost tega kotla je, da rabimo večji fizični prostor za skladiščenje pelet ali polen, pelete pa je poleg tega potrebno hraniti izključno v suhih prostorih. Cena je odvisna od kvalitete kotla, njegove velikosti, izpustov, izkoristka in podobno. Izvajalci vam bodo za kotel na biomaso (pelete, polena) zaračunali **od 900 do 1.300 evrov**.

Plinski kotel se ogreva s pomočjo zemeljskega plina ali utekočinjenega naftnega plina. Kondenzacijski plinski kotli v nasprotju z drugimi vrstami kotlov za ogrevanje izkoristijo tudi toploto vodne pare, ki ob gorenju nastane. Njihov toplotni izkoristek je zato tudi do 110-odstoten, ogrevanje pa visoko učinkovito. Je okolju dokaj prijazen način ogrevanja. So nižja investicija kot na primer toplotna črpalka, a imajo hkrati tudi višje stroške ogrevanja. Cena je odvisna od kvalitete kotla, ponudnika, in podobno. Za plinski kotel vam bodo zaračunali **med 2.000 in 3.500 evri**.

Za tiste, ki iščete rešitev ogrevanja za manjše objekte, so primerne električne naprave za ogrevanje. Električni kotli so primerni tudi za dodatno ogrevanje prostorov. **Električni kotli** ne potrebujejo dimnika, so enostavni za montažo, pa tudi za uporabo. Cena električnega kotla je odvisna od njegovih specifik (velikost, vrsta, model). Za električni kotel boste odšteli **od 600 do 800 evrov**.

Oljni kotli so najbolj neekološki način ogrevanja, saj imajo največje izpuste ogljikovega dioksida, hkrati pa so zelo neekonomični, saj je njihovo gorivo zelo drago. V desetih letih uporabe vas bo kotel na kurilno olje stal več kot toplotna črpalka, za katero je sicer potrebna najvišja začetna investicija (več kot 30.000 evrov v primerjavi z cca 23.000 evrov v desetih letih uporabe). Izvajalci vam bodo za oljni kotel (analogni) zaračunali **od 800 do 1.000 evrov**.

Kombinirani kotel je večkurišna peč, kar pomeni, da lahko za kurivo uporabljamo različne energente (kurilno olje, les, pelete). Značilnosti kotla in ogrevanja so odvisni od goriva, ki jih želite kombinirati. Cena je odvisna predvsem od velikosti in kakovosti kotla. Kombinirani kotli stanejo **od 1.800 do 7.000 evrov**.

(Vir: primerjam.si)

Nov javni poziv Eko sklada za občane

Javni poziv 105SUB-sNESOB23 - *Nepovratne finančne spodbude občanom za skoraj nič energijske (sNES+) stavbe*. 13. oktobra 2023 je Eko sklad v Uradnem listu RS št.106/2023 objavil nov Javni poziv **105SUB-sNESOB23 (Javni poziv 105SUB-sNESOB23 Nepovratne finančne spodbude občanom za skoraj ničenergijske (sNES+) stavbe | Eko sklad)** Nepovratne finančne spodbude občanom za skoraj nič energijske (sNES+) stavbe.

Z novim javnim pozivom Eko sklad nadaljuje **spodbujanje trajnostne gradnje** in sicer gradnjo in prenovu stavb s čim višjo stopnjo samooskrbe z električno energijo in

učinkovito rabo vodnih virov v stavbah s sodobnim sistemom za zbiranje in distribucijo deževnice tako imenovanih sNES+.

Pogoje za prijavo in novosti, ki jih razpis prinaša, si lahko preberete **na tej povezavi**. (**Nov javni poziv Eko sklada občanom za skoraj ničenergijske (sNES+) stavbe | Eko sklad**)

Skupna služba varstva okolja
Nina Gornik Mulec

Energent	Enota	Prodajna cena (z DDV)	Kurlnost (H)	Cena energije	PretevorNIK energije	Faktor pretvorbe energije	Cena koristne energije		Rang od najdražjega do najcenejšega
							€/enoto	kWh/enoto	
Zemeljski plin letna poraba od 501 do 1500 Sm ³	Cena dobavljenega plina €/Sm ³	1.2705			Stari visoko temperaturni kotel	84%	0,1592		10
					Nizko temperaturni kotel	92%	0,1454		12
					Kondenzacijski kotel	109%	0,1227		18
	Skupna cena velja pri porabi 1000 Sm ³ letno	1.2705							
UNP propan (cisterna)	€/l	1,4086	6,53	0,2157	Stari visoko temperaturni kotel	84%	0,2568		1
					Nizko temperaturni kotel	92%	0,2345		3
					Kondenzacijski kotel	109%	0,1979		5
UNP propan-butani (cisterna)	€/l	1,4314	7,23	0,1980	Stari visoko temperaturni kotel	84%	0,2357		2
					Nizko temperaturni kotel	92%	0,2152		4
					Kondenzacijski kotel	109%	0,1816		6
Kurilno olje ekstra lahko (ELKO)	€/l	1,2890	10,00	0,1289	Stari visoko temperaturni kotel	76%	0,1696		8
					Nizko temperaturni kotel	94%	0,1371		15
					Kondenzacijski kotel	102%	0,1264		17
Premog (Češka kocka)	€/t	499,00	4300,00	0,1160	Kotel kombiniran premog drva	85%	0,1785		7
					Kotel kombiniran premog drva	75%	0,1547		11
Drva – bukova	€/pm	95,00	2600,00	0,0360	Kamin navaden odprti	40%	0,0950		19
					Kotel kombiniran premog drva	70%	0,0543		22
					Moderen kotel-pirroliza	93%	0,0409		25
Sekanci	€/nm ³	36,60	800,00	0,0458	Kotel na sekance slabši	84%	0,0545		21
					Kotel na sekance boljši	91%	0,0503		23
Peleti (bukovi)	€/kg	0,6090	5,00	0,1218	Kotel na pelete slabši	80%	0,1416		14
					Kotel na pelete boljši	92%	0,1324		16
Daljinska Toplota	Toplota €/kwh			0,1315			100%	0,1453	13
	Prispevek OVE+Dod. za pov. Energ. Učink.			0,0022					
	Obratunska moč+Številna/mes			2,3261					
	Skupaj pri letni porabi 12000 kwh in moči 5 kW			0,1453					
Električna energija za gospodinjstva	€/kwh	0,1715		0,1715	Kalorifer, konvektor, oljni	95%	0,1629		9
					Toplot črp. zemlja voda (35°C)	350%	0,0490		24
					Toplot črp. zrak voda (35°C)	280%	0,0612		20

KGZS Zavod Maribor

Ukrepi za preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice

Zlata trsna rumenica je huda in neozdravljiva – karantenska bolezen vinske trte. Bolezenska znamenja se lahko pričnejo kazati že sredi meseca junija. Listi okuženih trt bledijo, ter se zvijajo navznoter. Na listnih ploskvah se lahko pojavi odmiranje listnih ploskev med posameznimi listnimi žilami. Pri rdečih sortah se predčasno rdeče obarvajo. Cvetenje in oploditev sta motena, lahko se posušijo že kabrniki. Po cvetenju se jagode na grozdih osipajo, kasneje prihaja do venenja in sušenja grozdov. Na okuženih poganjkih se pojavljajo bradavičaste nabrekline, poganjki slabo ali sploh ne olesenijo. Več informacij o zlata trsni rumenici je na spletni strani <https://www.gov.si/teme/zlata-trsna-rumenica/>

V vinogradih v Ormoško Ljutomerskih gorinah in v Slovenskih gorinah več let prihaja do večjih izbruhov zlate trsne rumenice. V posameznih vinogradih je bilo ugotovljenih tudi do 90 % okuženih trt. Bolezen je bila tudi v preteklih letih odkrita tudi v občini Rače-Fram, vendar je bil odstotek trt s bolezenskimi znaki manjši. Najvišji delež trsov s simptomi je bil ugotovljen pri sortah Chardonnay, Šipon in Renski rizling, najmanjši pa pri sortah Laški rizling, Rumeni muškat, Ranina in Muškat otonel. Bolezen se močneje pojavlja tudi na samorodnicah, še posebej na šmarnici.

Za dolgoročno učinkovito zmanjšanje pojava bolezni je ob obveznem zatiranju ameriškega škržatka z insekticidi, potrebno sprotno odstranjevati okužene trte, saj le te predstavljajo vir nadaljnjih okužb v rastni dobi v vinogradu. Okužene trte se lahko izkoplje s koreninami vred ali se jo odreže tik nad zemljo ter se rezo ploskev premaže z neselektivnim herbicidom. V primerih, ko zaradi drugih del v vinogradih ni mogoče trt popolnoma odstraniti okužene trte tekom rastne dobe, je dovolj da se odreže glava trsa. Po končani rastni dobi je potrebno odrezane trte izrjaviti.

Bolezen se znotraj vinograda in v sosednje vinograde hitro širi s pomočjo prenašalca ameriškega škržatka, še posebej, če se ne izvajajo zatiranja. Zatiranje je potrebno opraviti po cvetenju vinske trte, v tem obdobju se izleže večina ličink ameriškega škržatka. Ličinke so v

tem obdobju največ v tretjem razvojnem stadiju in so še slabo mobilne, zato s tem škropljenjem dosežemo največjo učinkovitost. Pri tem je treba upoštevati napovedi rokov za zatiranje. Napovedi so dostopne na spletni strani Agrometeorološkega portala RS <http://agromet.mkgp.gov.si/pp/>. Zaradi dolgega obdobja izleganja ličink ameriškega škržatka in visokih temperatur, ki običajno

zmanjšujejo učinkovitost delovanja insekticidov, bo v prihodnjem letu potrebno izvesti **najmanj 3 tretiranja**.

Prvo škropljenje se opravi z enim od sledečih pripravkov: Sivanto prime ali Mospilan 20 SG ali Movento SC 100. Ti pripravki imajo sistemičen – rezidualni način delovanja in učinkovito zatirajo ameriškega škržatka za obdobje cca. 3 tednov. Za prvo tretiranje je zaradi anti-rezistentne strategije priporočljivo uporabiti pripravek Mospilan 20 SG ali Sivanto prime. Za **drugo tretiranje** ob zgoraj omenjenih je mogoče uporabiti še Decis 2,5 EC in Decis 100 EC ali Mavrik 240 EW ali Movento SC 100. Pri **tretjem tretiranju**, ki ga je potrebno izvesti ob koncu meseca julija, imajo prednost kontaktni pripravki: Biotip floral, Flora verde, Decis 100 in Mavrik 240 EW, omenjeni pripravki negativno vplivajo na številčnost plenilskih pršic iz družine Phytoseiidae – naravnih sovražnikov rdeče sadne pršice in pršic šiškaric (akarinoze in erinoze).

Tudi na brajdah in ohišnicah je obvezno **vsaj eno tretiranje** v rastni sezoni, ki se ga opravi po cvetenju vinske trte. Mogoče je uporabljati pripravka Flora verde in Biotip floral, ki jih lahko kupite v prodajalnah FFS tudi brez potrdila za izvajalce ukrepov varstva rastlin.

V ekoloških vinogradih je potrebno izvesti vsaj **tri tretiranja**. Mogoče je uporabiti pripravke na osnovi naravnega piretrina kot sta Flora verde in Biotip floral. Pri izbiri posameznih pripravkov je potrebno upoštevati število dovoljenih tretiranj na leto navedenih v navodilu za uporabo.

Vinogradnikom priporočamo, da se v začetku meseca julija v vinogradih obesijo rumene lepljive plošče (3 do 5 plošč na hektar). Obesimo jih na višino predzadnje žice, kontroliramo jih tedensko do konca avgusta. Menjavamo jih vsaka dva tedna oziroma po potrebi.

V letu 2024 v juniju in juliju, bo Javna služba zdravstvenega varstva rastlin na KGZS Zavod Maribor skupaj z ostalimi službami organizirana predavanja in delavnice na temo preprečevanja širjenja zlate trsne rumenice in o prepoznavanju ameriškega škržatka na trti in rumenih lepljivih ploščah.

Mag. Jože Miklavc

MOZAIK DOBROT

Zavod za zaposlovanje invalidnih oseb Fram

Narejeno z veseljem, skrbno zapakirano in postreženo z nasmehom.
Preplet domačih okusov, zdravih sestavin, inovativnih izdelkov
in človeških zgodb, tvorimo Mozaik dobrot iz Frama

Zavod Mozaik dobrot je s svojim poslanstvom in vizijo usmerjen vključevanje težje zaposljivih oseb na trg dela. Nudimo namreč zaposlitvene možnosti osebam z znižano delovno storilnostjo. Zanje imamo izoblikovan delovni program znotraj katerega so učinkoviti in znotraj katerega imajo možnosti razvoja.

V našem podjetju dnevno pripravljamo različne vrste svežega peciva, potic, gibanic, kruhov, piškotov.... Naše proizvode prepoznate po bogatem in tradicionalnem okusu. Ker zelo dobro poznamo zahteve lokalnih potrošnikov glede okusov in načina priprave hrane, v svoje recepture vnašamo tudi tradicionalne okuse in postopke, kar bogati pestrost ponudbe naših izdelkov. Naši izdelki so narejeni ročno, iz skrbno izbranih surovin.

Preko projekta NA SKUPNI POTI (Podkrep 16.9: Podpora za diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti v dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom, socialnim vključevanjem, kmetijstvom, ki ga podpira skupnost, ter izobraževanjem o okolju in hrani) smo se s to miselnostjo povezali s sodelujočimi partnerji, ter z njimi pridobivali nove izkušnje na področju usposabljanja in zaposlovanja invalidov, medgeneracijskega sodelovanja, ter iskanja novih možnosti razvoja že obstoječih dejavnosti.

Pri iskanju partnerstva smo se zato usmerili v iskanje kmetij s podobno miselnostjo, z podobnimi načeli delovanja, ter primerljivim pogledom na metode in tehnike dela z temeljnimi človeškimi dobrinami. Kot primerno za partnerstvo smo se odločili za sodelovanje s kmetijo Frešer iz Frama ter kmetijo Krajnčič iz Slovenske Bistrice. Z izoblikovanjem partnerstva s kmetijo Frešer in kmetijo Krajnčič smo naša znanja in izkušnje povezali. Tako smo omogočili invalidom zaposlenim v naši ustanovi pridobivanje novih delovnih znanj in izkušenj. Pridobili so znanja, katera jim ne bodo koristila le znotraj delovnega procesa, ampak tudi v ožjem in širšem življenjskem okolju. Kot osrednji cilj projekta smo dosegli, da sta kmetiji pridobili teoretična znanja iz področja socialnega in invalidskega varstva, ter praktične izkušnje dela z invalidi. Ob realizaciji vseh načrtovanih projektnih

aktivnostih pa smo dosegli končen cilj, in sicer: da sta kmetiji prepoznali sodelovanje v projektu kot priložnost za nadgradnjo svojega programa, ter izvedene aktivnosti prepoznali kot priložnost dodatnega vira zaslužka po zaključku projekta.

Projekt NA SKUPNI POTI je preizkus novega modela in metode usposabljanja v praksi, s konkretnimi rezultati:

- Razvili in izvedli smo usposabljanje na kmetijah, ki je posameznim skupinam invalidov na prilagojen način zagotovilo konkurenčno znanje in kompetence, ki ustrezajo kmetiji kot morebitnemu delodajalcu,
- Preko neposredne izkušnje smo preučili, ali lahko na kmetijah zagotovimo ustrezne pogoje za zaposlitev specifičnih skupin invalidov, ter preučili možnosti nadaljevanja aktivnosti, katere so se poskusno izvedle v času trajanja projekta,
- Vključenost različnih ranljivih skupin in medgeneracijsko sodelovanje.

Povezave

<http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020>

<http://www.program-podezelja.si>

Mozaik dobrot,
Zavod za zaposlovanje invalidnih oseb Tajna 26,
2313 Fram

www.mozaik-dobrot.si

FB: www.facebook.com/mozaikdobrot

Tel.: +386 41 711 657 – Petra

AKTIVNOSTI NAŠIH VRTCEV IN ŠOL

OŠ RAČE – VRTEC RAČE

Zakaji in zatoji radovednosti

Kot vsako leto smo tudi v letošnjem oktobru v vrtcu Rače obeležili Teden otroka z različnimi bogatimi dejavnostmi. Letošnji naslov ob tednu otroka "Zakaji in zatoji radovednosti" nas je spodbudil, da smo skupaj z otroki razmišljali o vprašanjih in o odgovorih, o takšnih in drugačnih izzivih, da smo si vzeli čas za skupna odkrivanja novih spoznanj.

Otroci so dokazali njihovo radovednost ob vsemu, kar počnejo, kar opazujejo. Tako nas je radovednost »začarala« v gozdu, knjižnici, ob lutkah, plesu in glasbi, pokušanju palačink, likovnem ustvarjanju in nenazadnje ob različnih gibalnih izzivih in nam odprla vrata v izjemni svet tisočerih vprašanj in odgovorov, v katerem ni nikoli dolgčas.

Ob pričetku tedna otroka smo med nas povabili plesno učiteljico iz Plesnega kluba Lara, ki je z nami v dopoldanskem času rajala ob različnih glasbenih delih za otroke.

Sončni jesenski žarki so nas vabili v svoje naročje, zato so otroci iz skupin Dežniki, Kometi, Kapljice in Vetrnice vrtčevski dan preživeli v naravi pri Lovskem domu Rače in bližnjem gozdu. Tam se je zgodilo veliko zanimivega, gozd je v otrocih prebudil željo po raziskovanju in domišljiji. Pozdravili so nas nam že dobro znani labodi, ki krasijo Krajinski park. Prav tako smo odkrili novo gozdno pot, ki so jo otroci poimenovali pot do palčkove hišice. In res smo prišli do hišice, če v njej zares prebivajo palčki, pa ostaja skrivnost...

no navijali in spodbujali tekače. Mlajši so svoje gibalne spretnosti preizkusili na poligonu iz blazin.

Da smo otrokom še bolj popestrili jesensko dogajanje v tednu otroka, smo jim vzgojiteljice zaigrale lutkovne predstave z različnimi jesenskimi vsebinami.

V vrtcu vedno poskrbimo, da se otroci veliko gibajo, zato smo jim vzgojiteljice tudi v tednu otroka pripravile različne gibalne izzive, seveda primerne za njihove starosti in sposobnosti (gibalne igre kot so ledena baba, kdo se boji črnega moža, mačka in miši, poligoni, štafetne igre, ipd.). V skupini Kometi so izvedli štafetni tek s štafeto palico, ki so jo izdelali otroci. Vsak otrok je odtekel cel krog in predal palico naslednjemu. Vsi otroci so glas-

Za zaključek tedna smo si pripravili palačkin piknik, na katerem smo veselo rajali in se medsebojno družili.

Jesen je čas, ko se narava pripravlja k počitku in preden zaspi, nas z barvami in jesenskimi plodovi še razveseli. Tako so jesenske barve v nas prebudile tudi radovednost do umetniškega ustvarjanja, likovnega in glasbenega izražanja...

Vzgojiteljice Enote vrtca pri OŠ Rače

OŠ RAČE

OŠ RAČE – novinarski krožek

Otvoritev bralne značke

Žiga X Gombač je v svetu literature izjemen avtor, ki s svojimi besedami in zgodbami navdušuje bralce. Njegova dela so znana po svoji globini, čustvenosti in edinstvenem pristopu k pisanju, ki bralce pogosto prevzame in hkrati spodbudi k premisleku o številnih vidikih življenja. Žigo X Gombača smo v goste povabili ob otvoritvi Bralne značke, ki je potekala v septembru, z željo, da mlade v čim večjem številu spodbudi k branju. Skozi humoren nastop 47-letnega Ljubljanačana, smo izvedeli kar nekaj zabavnih prigod iz njegovega življenja, ki so pripomogle k temu, da je postal uspešen mladinski pisatelj. Mladi novinarji osnovne šole Rače, so po prireditvi opravili s pisateljem zanimiv intervju.

Od kod črpate inspiracijo za pisanje?

Inspiracija za moje pisanje izhaja od povsod. V našem vsakdanjem življenju te pogosto kaj razjezi, kaj navduši in včasih ti kaj vzame sapo. Vse te stvari ostanejo s teboj. Nekatere te nagovorijo tako, da bi rad s temi občutki nekaj naredil. Včasih greš ven, zapiješ ali zapoješ kakšno pesem. Včasih pa je to tako intenzivno, da nate naredi tako močan vtis, da se moraš usesti in to dati iz sebe skozi umetniško govorico, umetniški način. Zame je to pisanje. To meni pomaga ter vztraja z menoj že dolga, dolga leta. S pisanjem izrazim neke močne občutke iz zunanosti, oz. nekaj, kar se dogaja znotraj mene. Jaz imam neprestane boje. Te stvari je dobro dati na papir, ker mi to pomaga in se potem bolje počutim. Tako se lahko rodi ena lepa zgodba, kot je pisanje knjig, obiskovanje šol, krajev, v katerih sicer ne bi nikoli bil. Prav tako ne bi spoznal določenih ljudi.

Od kod liki za vaše zgodbe?

Vsaka zgodba je sestavljena na podoben način. Ko ustvarjaš zgodbo, moraš imeti neke osebe, like, s katerimi se nekaj zgodi in jih nekam odpelješ, bodisi v neke dogodivščine, odnose, situacije. Like vedno črpaš od ljudi, ki nate naredijo vtis. Določne lastnosti pa lahko dosti bolj poudariš. Sam kot pisatelj lahko like vodim v določene odnose, sam določim, kaj se bo z njimi v zgodbi dogajalo. V mojih zgodbah po navadi dobro preмага zlo.

Kako izbirate teme, o katerih pišete?

Ne bi rekel, da jaz izbiram teme, ampak da teme izbirajo mene. Ne vem, zadnji primer so bili galebi nad Ljubljano. Ljudje ne verjamejo, da galebi ne le letajo, ampak tudi gnezdi v Ljubljani. In do tega se v meni in drugih ustvarjajo različni odnosi, pričakovanja, odzivi. Kaj počnejo galebi tukaj? Nekaterim so všeč, ker jih spominjajo na morje, drugi bi radi o galebih izvedeli več, od kod so prišli, zakaj so prišli ... To se mi zdi ena taka zanimiva zgodba, ki bi bila primerna za začetek neke slikanice. Pisatelji, ki nas takšne stvari nagovarjajo, se nas dotaknejo ... o tem razmišljamo iz različnih zornih kotov.

Ali imate kakšne posebne rituale ob pisanju?

Vsekakor moram imeti računalnik, zvočnik, iz katerega prihaja hrupna kitarska glasba. Zraven pijem črni čaj. Včasih pa mi pomaga tudi temna čokolada – kadar sem utrujen. Te tri stvari morajo biti: računalnik, glasna glasba in črni čaj – potem se vse naredi samo.

Kako dolgo traja proces od ideje do končne zgodbe?

Včasih mi kdo naroči zgodbo, katere se moram spomniti izjemno hitro – izdati jo moramo še letos. Za mano so na vrsti ilustrator, oblikovalec, tiskar, lektor ... Zgodba torej mora včasih nastati hitro, časa imaš kakšen teden ali 10 dni, seveda jo moraš potem še nekajkrat prebrati, dopisovati ali oblikovati ... Drugače pa je najbolje, da nimaš omejenega roka. Nekatere slikanice kot so Adam in tuba, Gobčko in Hopko, Črno belo, ali pa celo Sladoled za Nur – so zelo kratke – ampak lahko nastajajo tudi

po leto in več. Včasih je pomembno, da ima vsaka beseda, stavek svoj pomen, težo in da je na svojem mestu.

Kako se spopadate z blokadami?

Jih ni! Težje se spopadam s pomanjkanjem časa. To je križ, ki ga moram nositi. Blokad pa nimam.

Kako usklajujete pisanje s svojim vsakodnevnim življenjem?

To je hoja po vrvi, ki se včasih konča z uspehom in nasmehom, včasih pa ne. In moram iti po tem teč, da malce pridem k sebi in si nato bolje razporedim čas. Čas je težak nasprotnik, s katerim imam opravka. Ne vem, zakaj ima dan samo 24 ur, ko bi jih lahko imel več, da bi vse naredili.

Zakaj imate X v imenu?

To me je danes vprašalo že veliko učencev. To je neka-kšno umetniško ime, ampak umetniško ime, ki izhaja iz recimo nekega načina življenja, ki ga živim že dolga leta. Življenje brez drog, brez alkohola, brez opojnih substanc, s pozitivnim odnosom do življenja, do vseh bitij, ki nas obdajajo. To izhaja pač iz neke subkulture – pankarstva, ki v bistvu stalno strmi na bolje. Ta x so mi s časom drugi dali in namenili, ker so vedeli, da jaz pač tak način življenja živim.

Zahvaljujemo se vam, da ste si vzeli čas, veselilo nas je, da smo vas lahko bolje spoznali in želimo Vam veliko uspeha na nadaljnji poti.

Šolske novinarke: Sofija Čelan, Ajda Mihurko, Ela Marčič, Neli Reher, Lia Petek z mentorico Katjo Stupan

Učiteljica Marija Zavernik – dobitnica Šilihovega priznanja

Ob dnevu učiteljev, ki ga vsako leto praznujemo 5. oktobra, je tudi podelitev Šilihovih priznanj učiteljem, ki so s tem nagradjeni za svoje ustvarjalno, inovativno delo in nadpovprečne rezultate. V letošnjem letu je dobitnica tega prestižnega priznanja tudi učiteljica Marija Zavernik. Sodelavci smo njeno raznoliko delo prepoznali in jo nagradili s tem, da smo jo predlagali komisiji kot dobitnico tega priznanja.

Ga. Marija Zavernik 35 let ustvarjalno deluje na področju šolske vzgoje in izobraževanja kot učiteljica zgodovine, državljske kulture in etike, gospodinjstva ter učiteljica podaljšanega bivanja, sedaj pa razširjenega programa. Njeno pedagoško delo je zelo raznoliko in učinkovito ter v skladu s sodobnimi spoznanji pedagoške stroke. Štiri leta je opravljala delo pomočnice ravnatelja, eno leto pa je opravljala delo vršilke dolžnosti ravnatelja. V obeh vlogah je znala sodelavce spodbujati pri njihovem pedagoškem in strokovnem razvoju s svojim pedagoškim optimizmom ter z lastnim vzgledom delovne in predane učiteljice. Izkazala se je z večletnim vodenjem nacionalnega projekta Zdrava šola, z desetletnim aktivnim delom v okviru projekta za trajnostni razvoj, ki ga organizira Ekošola. Kot poverjenica za Civilno zaščito je bila soavtorica Načrta zaščite in reševanja ob nesrečah z nevarno snovjo. Vrsto let je bila soavtorica Prometno-varnostnega načrta šole. Pod njenim mentorstvom je trinajst študentov Pedagoške fakultete Maribor in Filozofske fakultete Maribor uspešno opravilo pedagoško prakso. Ga. Marija Zavernik aktivno sodeluje pri prireditvah na šoli,

še posebej nepogrešljiva je pri humanitarnih akcijah. Posebno področje ge. Zavernik pa je sodelovanje z društvi v kraju. Za aktivno delo v Svetu za preventivo Občine Rače - Fram in za sodelovanje z društvi v kraju je prejela priznanje župana Občine Rače-Fram.

Ga. Marija Zavernik je v kolektivu cenjena in spoštovana. Odlikuje jo neizmerna predanost učencem, šoli, kolektivu, kraju, pomoč sodelavcem, strokovnost v odnosu s starši in neizčrpna energija za delo na vseh področjih delovanja šole. Ga. Marija Zavernik je vzgled in ponos sodelavkam in sodelavcem OŠ Rače.

Marjana Falež

OŠ FRAM – VRTEC FRAM

Polna jesen v vrtcu Fram

Ko pride jesen in nas topli sončni žarki še vedno božajo po obrazu, se zavemo, kako srečni smo, da lahko uživamo bližnjo naravo, naš »morski gozd«, sadovnjake, travnike in hribe ter uživamo v prijateljstvu in v bogatih aktivnostih, ki nam jih ponuja naš Vrtec Fram.

Otroci in vzgojitelji smo radovedni, vedoželjni, predvsem pa željni novih dogodivščin in pustolovščin, zato smo že v septembru otroke iz starejših skupin z nahrbtniki na ramenih odpeljali v Zoo Land Slovenske Konjice in v Živalski vrt Ljubljana. Tam so nas pričakale naše ljube živali, katere smo z navdušenjem opazovali, se o njih učili, jih božali in hranili.

V živalskem vrtu

Ines Mohorko Germ

Da je marljivo delo na kmetiji vrlina, ki nam daje možnost preživetja, skrb za živali in zemljo pa nas notranje bogati, so izvedeli otroci iz starejših skupin, ko so postali kmetje in kmetice za en dan. Kaj vse smo doživeli na Domačiji Kovačnik in na Turistični in eko kmetiji pri Baronu. Ogledali smo si živali, jih božali, krmili, sami smo si pripravili svojo malico in se posladkali z domačimi dobrotami. V vrtec smo se vrnili z novimi znanji, med katerimi so bila tudi tista, ki smo jih uporabili pri peki jabolčnega štrudlja, keksov in kruha v vrčevski pekarni Mišmaš. Da je naša moka, ki jo uporabljamo v vrtcu, res najboljša in lokalno pridelana, so se otroci starejših skupin prepričali v lokalnem Pečovnikovem mlinu, kjer so se preobrazili v čisto prave mlinarje.

V našem vrtcu vsako leto v začetku oktobra slavnostno obeležimo Teden otroka. Tokrat je bila rdeča nit tega tedna Zakaji in zatoji. Za otroke smo vzgojiteljice pripravile zanimive eksperimente in poizkuse. Preizkušali smo, kaj plava in kaj potone, kaj lebdi in kaj leti, mešali smo snovi v zmesi in spoznali, kako nastane vulkan. Še posebej veseli smo bili čutnih poti na našem bližnjem dvorišču. Ogledali smo si lutkovno predstavo »Majhen, pa kaj« lutkovne skupine Pika poka. V oktobru je nujno omeniti sončen kostanjev piknik. Posladkali smo se s sladkimi kostanji in s čokoladnimi ter marmeladnimi palačinkami.

Kmalu je nastopil teden požarne varnosti, v katerem so nas obiskali policisti, skupaj s framskimi gasilci pa smo izvedli evakuacijsko vajo. Dejavnosti v oktobru smo zaključili s tematskim sklopom Čira čara, ko sta nas obiskali nadvse prijazni čarovnički in za nas uprizorili čisto pravo gledališko predstavo.

Otroci iz pekarnice Mišmaš

Eva Šket

V novembru smo se posvetili skrbi za naše zdravje. Obiskale so nas medicinske sestre, ki so nas poučile o skrbi za zdravje, o zdravi prehrani ter skrbi za zdrave zobe. Slavnostno smo izvedli slovenski tradicionalni zajtrk, na katerem smo spoznali vlogo čebelarja pri skrbi za čebele in pridelavi medu. V okviru lutkovnih abonmajev smo si v vrtcu ogledali predstavo za najmlajše, tiste, malo starejše, pa smo vzgojitelji odpeljali v Lutkovno gledališče Maribor.

Polni navdiha in pričakovanj drvimo naproti najbolj prazničnemu mesecu, ko se bomo ob skodelici toplega čaja pogreli ob ogledu tisočerih prazničnih luči, ki bodo osvetljevale naš pravljичni vrtec Fram.

vzgojiteljica Ines Mohorko Germ

OPRAVIČILO

V tokratnih Novicah se iskreno opravičujemo gospodu Robertu Preglu za napako pri zapisu njegovega imena.

V prispevku 150 let šolstva v Račah, ki je bil objavljen v prejšnji številki Novic, se je zgodila nerodnost pri obdelavi besedila, pri tipkanju je bila nenamerno izbrisana prva črka imena.

Iskreno opravičilo in hvala za razumevanje.

SPOZNAVAMO DELO DRUŠTEV

TURISTIČNO ŠPORTNO – REKREATIVNO DRUŠTVO TOTI LISJAK

Društvo doniralo ljudem v stiski

Leto 2023 nam je naložilo veliko preizkušenj. V začetku leta smo bili priča prezgodnji smrti našega dolgoletnega župana in prijatelja Branka Ledineka.

Slabim novicam kar ni bilo videti konca. Vrstili so se požari, poplave, draginja, težke socialne stiske.

Ker si v takih razmerah težko predstavljamo preprosto rešitev vseh težav, smo v društvu Toti lisjak poskusili vsaj nekoliko omiliti stiske tistih ljudi, ki so potrebni pomoči.

Toti lisjaki smo s prodajo jedi iz kotlov na našem tradicionalnem XV. dobrodelnem lisjakovem kotlu, ki je potekal 17. junija, zbrali 6.250,00 €.

V letu 2023 je Slovenijo zaznamovalo obilno deževje, ki je 4. in 5. avgusta zajelo večji del naše države. Povzročilo je najhujše poplave v zgodovini Slovenije.

Poplavljenih je bilo več naselij in prometnih povezav na severnem Primorskem, Gorenjskem in Koroškem.

Pomoč pri odstranjevanju posledic poplav je potrebovalo ogromno ljudi, zato smo se Toti lisjaki v sodelovanju z lokalnimi gasilskimi društvi vključili kot prostovoljci pri odstranjevanju posledic poplav na Koroškem.

Pomagali smo Prostovoljnemu gasilskemu društvu Podova, ki je v septembru sodelovalo na državnem gasilskem tekmovanju za memorial Matevža Haceta v Gornji Radgoni.

Že pred izvedbo Lisjakovega kotla smo se odločili, da del zbranih sredstev namenimo Janu Knezu, ki mu je pogorela hiša v Morju pri Framu.

Županja Črne na Koroškem

V Prevaljah in Črni na Koroškem smo občanom, prostovoljcem, pripadnikom Civilne zaščite in gasilcem skuhalo in razdelili 500 porcij golaža, pitno vodo in kruh. Sodelovali smo pri čiščenju poplavljenih večstanovanjskih stavb. Pomoči potrebnemu krajanu Prevalj smo donirali nov pralni stroj.

Kot rekreativno in športno društvo ne moremo prezreti pomembnih športnih dogodkov. Del sredstev smo namenili Vladu Zelenjaku, športniku s Parkinsonovo boleznijo, za pokritje stroškov udeležbe na svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu, ki je potekalo na Dunaju. Vlado nas je razveselil s tretjim mestom.

Ostala sredstva bomo razdelili v decembru 2023

Društvo Toti lisjak deluje že 16 let. Ker je dobrodelnost rdeča nit društva, smo v teh letih darovali že okrog 33.000,00 €.

Naša zaveza je, da bomo tudi v bodoče delovali tako. S tovrstno pomočjo bomo tistim, ki so pomoči potrebni, olajšali njihove stiske.

Vse dobro!

Kristijan Gselman in
Oskar Krevh

KUD RAČE - Literarni klub

Razstava v spomin na dogodke v času 11. Soške ofenzive na Škabrijelu

Ob našem gradu v Račah smo 22. julija 2017 postavili spominsko obeležje slovenskim vojakom 87. pešpolka. Sedaj si lahko v Knjižnici Rače ogledate razstavo v spomin na te dogodke v času 1. svetovne vojne.

Literarni klub KUD Rače je 3. oktobra v sodelovanju z Občino Rače - Fram, Osrednjo knjižnico Celje ter Mari-borsko knjižnico - Knjižnico Rače pripravil 8. srečanje v letu 2023.

Srečanje je potekalo najprej ob spominskem obeležju ob gradu Rače, kjer smo prisluhnili petju **VS Fantje na vasi** KUD Rače in pozdravnemu govoru **Aleša Ariha**, predsednika **Domovinskega društva generala Rudolfa Maistra Maribor**.

V knjižnici smo najprej prisluhnili sedmošolcu **Maticu Golobu**, učencu OŠ Fram, in njegovi na natečaju s 1. mestom nagrajeni pesmi **Solidarnost**. Njegova interpretacija pesmi je navdušila in požela velik aplavz. To pesem tudi prilagamo, preberite jo.

Nato smo v knjižnici prisluhnili poudarkom **Aleša Ariha** o nujnosti poznavanja časa 1. svetovne vojne, težkih bojev slovenskih vojakov ter premnogih žrtev.

V Knjižnici Rače smo si ogledali razstavo posvečeno slovenskim vojakom **Celjskega 87. pešpolka**, ki so jo v spomin na te dogodke pripravili v **Domoznanskem oddelku Osrednje knjižnice Celje**. Predstavila sta jo **Srečko Maček** ter **Janja Jedlovčnik**.

»87. pehotni polk, s sedežem nabornega območja v Celju, je bil ustanovljen v času Avstro-Ogrske leta 1883. V polku je ves čas služil visok delež Slovencev, zato je veljal za slovenski polk. V času svojega 35-letnega obstoja je večkrat menjal kraje, kjer je bil nastanjen. Leto 1917 je bilo na soški fronti leto krvavih bitk, v katerih je sodeloval tudi celjski pehotni polk. Odlikoval se je zlasti v bojih za strateško pomemben hrib Škabrijel (Sv. Gabrijel), ki ga je za ceno velikih izgub uspel obraniti. Po preboju soške fronte konec oktobra 1917 je polk boje z Italijani in njihovimi zavezniki nadaljeval ob reki Piavi, po avstro-ogrskem podpisu premirja novembra 1918 pa se je

vrnil v domovino in se vključil v novo slovensko vojsko kot Celjski (peš)polk«. (Srečko Maček).

Razstava s fotografijami in besedilom prikazuje spomin na 87. pešpolk in hude boje na Škabrijelu.

Cvetka Belca

SOLIDARNOST

Zakaj nekemu bi pomagal?
Kakšna tvoja bo nagrada?
Bo to sladoled al' čokolada?
Če v stiski boš ponudil dlan,
to nikdar ne bo zaman ...

Nekdo, ki stiska ga obroč skrbi,
ker vso delo svojega življenja
med prsti mu spolzi,
ta te nauči, kdo v resnici si res ti ...

Kako, se vprašaš.

Neprecenljivo bo tvoje darilo,
ki v hvaležnosti v očeh se
kot zlato bo zaiskrilo.

Človek v stiski podaril ti bo čustva in besedo hvala,
spremenil boš temno pot, ki usoda mu jo je zadala.
Občutek, da nekemu noč sprebrnil si v dan,
ta vreden je veliko več kot diamantov polna dlan ...

Vsak v življenju nosi svoje breme,
a napočil je čas, da skupaj pomagamo drug drugemu iz teme ...

Ko spoznal boš ta občutek,
ki pripeljejo ga vrnjene sanje
in ko boš videl iskreno solzo sreče,
ki v hvaležnosti se utrne,
vedel boš, da si nekdo,
ki nekemu voljo do življenja vrne ...

In takšen boš želel ostati ...

Matic Golob, 7. b

DRUŠTVO UPOKOJENCEV FRAM

Jubilanti 2023

Starostna struktura prebivalstva v Sloveniji se spreminja. Družba postaja dolgoživa: pričakovano trajanje življenja se podaljšuje, delež starejših od 65 let hitro narašča. V prihodnjih letih bodo ti trendi še izrazitejši. Tudi v našem društvu se delež najstarejših članov povečuje in njim posvečamo tudi več pozornosti. Konec lanskega leta je društvo štelo 391 članov, od tega jih je bilo 112 starejših od 80 let. Letos so, ali pa še bodo, naši poverjeniki obiskali 22 jubilarov, ki praznujejo svoj 90. ali večletni jubilej, od teh jih bo 5 proslavilo 95 in več let. Ob obisku jih obdarimo s skromnimi darili in jim zaželimo vse najboljše ob njihovih jubilejih. Čas, v katerem živimo, nam vse bolj narekuje, da nam le medsebojno razumevanje, spoštovanje in strpnost zagotavljajo prijazno življenje.

Okroglih 80 let je letos praznovalo 19 naših članov, 90-letnico rojstva pa so letos praznovali gospa Frančiška Miler, gospa Mira Kolar, gospod Slavko Mom, gospod Franc Gomilšek, gospa Marija Predikaka in spoštovana gospa Minka Golaušek, ustanoviteljica in prva tajnica društva v letu 1983.

Naša najstarejša članica, gospa Jelisava Romih iz Ješence, ki nas je žal pred kratkim zapustila zaradi neozdravljive bolezni, je bila vrsto let stanovalka Doma Danice Vogrinc v Mariboru, kjer se je zelo dobro počutila. Za njen 99. rojstni dan, ki ga je praznovala 15. maja 2023, smo jo obiskali skupaj z njenimi hčerkami Veko, Ksenijo - Bebo in Darko. Zelo se je razveselila našega obiska. Gospa Romih je bila vedno prava starejša dama, brez izjeme urejena za vsak obisk, kar nam je lahko za vzor.

Gospa Jelisava Romih ob praznovanju 99. rojstnega dne

Častitljivi 97. rojstni dan je letos meseca junija praznoval tudi gospod Stanko Prelog, oče naše poverjenice Nevenke Stavbar. Zelo rad se pogovarja o dogodkih iz njegovega življenja, predvsem pa je zelo vesel in zadovoljen v krogu svojih dragih.

Gospod Stanko Prelog ob praznovanju 97. rojstnega dne

Gospo Angelo Plečko iz Rač (»na Gorci«) smo obiskali 26. aprila 2023, na njen 96. rojstni dan. Zelo se je razveselila našega obiska in nam povedala, da še vedno sama kuha in pospravlja, pred dnevi pa je tudi posadila nekaj rož na vrtu. Za njo lepo skrbijo njeni dragi, posebej sin Franci, ki živi doma.

Gospa Angela Plečko ob praznovanju 96. rojstnega dne

Gospa Alojzija Visočnik je letos v juniju praznovala svoj 94. rojstni dan. Obiskal jo je naš poverjenik Milan Bela in ji ob tako lepem jubileju zaželel predvsem zdravja in zadovoljstva, da bi bila še naprej tako čila in dobre volje kot na dan obiska. Gospa Alojzija je bila obiska zelo vesela.

Gospa Alojzija Visočnik ob praznovanju 94. rojstnega dne

Vse našim jubilarom želimo vse dobro, zdravja in veselja, da bi še dolgo uživali v krogu svojih najdražjih.

Predsednica DU Fram, Romana Fišer

40. let delovanja DU Fram

Pred štiridesetimi leti, leta 1983, je ideja postala resničnost in ustanovilo se je Društvo upokojencev Fram. Pred tem so bili upokojenci Frama včlanjeni v DU Rače. Pripravljalni odbor za ustanovitev, s Tonetom Šušteršičem na čelu, je pripravil vse potrebno za sklic ustanovnega občnega zbora v decembru 1982. Ustanovni člani so bili še: Minka Golaušek, Franc Komar, Franc Orešič, Štefan Stavbar, Slavko Tičar, Ivanka Volmut, Anton Vrhovšek, Franc Žirovnik in Marica Danko. Rojstni dan našega društva je z vpisom v register 17. marec 1983. Ob ustanovitvi je društvo štelo 197 članov, do leta 1992 se je povečalo na 268 članov, sedaj nas je okrog 400 članov. Prvi predsednik društva je postal Anton Vrhovšek, tajnica pa Minka Golaušek.

Ob praznovanju 40. obletnice društva, ki smo ga obeležili z vrsto aktivnosti članov društva in slavnostno proslavo konec maja letošnjega leta, smo se najprej spomnili in se zahvalili vsem dosedanjim predsednikom društva, ki so s svojim uspešnim delovanjem zagotovili obstoj in razvoj društva, to so: Anton Vrhovšek, Slavko Tičar, Štefan Tučič, Ljudmila Tomažič, Gabrijela Grafenauer in od leta 2000 dalje Romana Fišer. Prav tako velja priznanje in zahvala vsem prejšnjim in sedanjim aktivnim sodelavcem, članom v organih društva, vodjem sekcij in dejavnosti, predvsem pa poverjenikom, ki so s svojim prizadevnim delom zaslužni, da je društvo v teh štirih desetletjih obstajalo, napredovalo, širilo svoje dejavnosti in množilo članstvo. Seveda smo uspešni lahko le, če poslušamo drug drugega, delamo vsi za isti cilj, si pomagamo in nam ni težko delati za skupno dobro.

Društvo upokojencev Fram je neprofitna organizacija in finančna sredstva pridobivamo iz članarin in prispevkov naših članov, nekaj sredstev pa nam v obliki subvencije vsako leto prispeva naša Občina Rače – Fram, za kar se lepo zahvaljujemo. Del sredstev porabimo za delovanje sekcij v društvu, za organiziranje raznih družabnih dejavnosti, za izvedbo občnega zbora, za redno delovanje društva, precejšnji del pa tudi za obdaritev starejših, bolnih in socialno šibkih ter za naše jubilate.

V društvu želimo podpirati vse rekreativne, družabne in ustvarjalne aktivnosti naših članov, zato se trudimo, da

so naši člani dobro obveščeni o vseh aktivnostih. Delovanje društva poteka v petih sekcijah, to so: kegljaška, odbojkarska, ročnodelska UNIKAT, kolesarska in šahovska, ter v treh dejavnostih, to so: izletništvo, letovanje v hotelu Delfin v Izoli in družabna srečanja.

Kegljaška sekcija je nastala leta 2000 in deluje že 23 let. Keglji se je začelo že dve leti prej, pod milim nebom, na vetru, dežju in soncu. Potem se je začelo udarniško delo in kegljišče je počasi rastlo, dogradili so sanitarije in malo kuhinjo. Imeli smo tudi vremenske neugodnosti s podrtim drevesom na strehi, veliko dela zunaj in znotraj. Glede na nujno potrebne investicije zaradi neravnega terena nam je finančno pomagala tudi občina na čelu z županom, gospodom Ledinekom. Pred leti je bilo veliko kegljačev in kegljačic, imeli smo žensko in moško ekipo. Sedaj pa je tekmovalno aktivna samo moška ekipa, ki so neumorni in dosegajo izjemne uspehe v Zgornje Podravske ligi in na turnirjih med društvi upokojencev, pod vodstvom Milana Bela.

Neumorni kegljači DU Fram 2023

Ročnodelski krožek deluje v društvu že petnajst let, natančneje od 24. novembra 2005. Število članic in članov je bilo tudi 20, sedaj pa nekoliko manj, saj mlajše upokojenke niso več tako zainteresirane za ročnodelska dela. Krožek je vodila ga. Amalija Gabrijan do njene prerane smrti leta 2011. Njeno delo je prevzela Marija Pečovnik

Dobitniki zahval ob 40 letnem delovanju društva DU Fram, maj 2023

in ga še vedno vodi. Strokovno vodenje oz. mentorstvo je bilo zaupano gospe Jožici Vinkler in ga je vodila do leta 2016. Njeno delo je prevzela gospa Ljuba Šimunič in ga še vodi. Ustvarjajo iz raznih materialov, vse svoje izdelke pa ponudijo na ogled na razstavah, ki jih organizirajo v okviru praznovanja KS Fram. V času delovanja krožka so članice pripravile 14 samostojnih razstav, eno v okviru ZPZDU Maribor. Lani so sodelovale tudi na razstavi Zveze društev upokojencev Slovenije v Ljubljani.

Članice krožka so se odločile za ime UNIKAT, kar predstavlja delovanje krožka, in sicer:

U – ustvarjamo

N – novosti

I – in

K – kvalitetne

A – artikle

T – tistim, ki si to želijo videti ali imeti.

Z razstave UNIKATA leta 2022

Odbojarska sekcija se je v društvu uradno ustanovila leta 2002, vendar pa ima v našem kraju igranje odbojke dolgoletno tradicijo že iz predvojnih časov v okviru delovanja Telovadnega društva Sokol in povojni v okviru Društva za telesno vzgojo Partizan Fram. Pobudnica igranja odbojke v DU Fram je bila gospa Julčka Fišer, bolj znana kot Stavbarjeva Julčka, ki je bila tudi državna reprezentantka. Sprva je bilo igranje odbojke bolj rekreacijsko, enkrat tedensko, kjer so igrali skupaj tako moški kot tudi ženske. Kasneje pa so naši člani začeli tekmovati v odbojarski ligi v okviru Pokrajinske zveze društev upokojencev Maribor in prvi pokali so že bili dobljeni v

Julčka Fišer z ekipo nekdanjih in sedanjih upokojenk

letu 2003. Sedaj rekreacija v odbojki za moške poteka redno ob ponedeljkih v dvorani DTV Partizan Fram in ob petkih v telovadnici Osnovne šole Fram, za ženske pa ob petkih v dvorani DTV Partizan Fram.

Rekreativna dejavnost članov DU Fram ni pomembna zgolj za ohranjanje zdravja in vitalnosti, ampak tudi za druženje, ohranjanje socialnih stikov in nenazadnje od kolegov izveš tudi, kaj se novega dogaja po vasi, ali pa še sam izdaš kakšno novico iz svoje ulice. Člani kolesarske sekcije so v preteklem letu kolesarili po okolici našega kraja, odpravili so se na nekaj pohodov in odkrivali, kako se vasi širijo in urejujejo. Odkrili pa smo tudi, da se je zelo prijetno in udobno voziti z vlakom, kar nam omogoča brezplačna vozovnica, do katere smo upravičeni. Tako lahko brez pretiranih dodatnih stroškov popestrimo svojo rekreativno dejavnost. Seveda pa lahko člani/ce društva tudi urijo možganske celice z udeležbo na šahu, ki je organiziran vsako nedeljo dopoldne za mlade in starejše v prostorih DTV Partizan Fram.

Vsako leto praviloma izvedemo dva izleta z avtobusom, in sicer enega pred poletjem in enega v jeseni. Ker imamo upokojenci brezplačen prevoz z vlakom, smo konec

Udeleženci izleta v Logarsko dolino junija 2023

lanskega leta pričeli z organizacijo enodnevnih izletov z vlakom z namenom ogleda kakšnega dogodka, znamenitosti, rekreativne dejavnosti, predvsem pa z namenom druženja.

Minilo je že 40 let, odkar delujemo ... Kako hitro mineva čas! Včasih se premalo zavedamo, kako dragocena je naša dediščina in koliko modrosti in znanja se skriva med našim članstvom. Pogled nazaj nas navdaja s pono-

som in hvaležnostjo vsem, ki ste s svojim vztrajnim in neutrudnim delom pomagali, da je društvo prepoznavno in cenjeno. Naša želja je, da tudi sedanji in novi člani še naprej nadaljujemo z uspešnim delom.

Predsednica DU Fram
Romana Fišer

DRUŠTVO UPOKOJENCEV RAČE

20. obletnica našega doma

S prireditvijo, ki je bila 24. 8. 2023 v prostorih Društva upokojencev Rače, smo obeležili 20. obletnico otvoritve Doma upokojencev Rače. Z uvodnimi besedami sem se kot sedanja predsednica društva zahvalila vsem prisotnim za njihovo udeležbo in spomnila na pozdravno misel, ki jo je ob otvoritvi doma pred dvajsetimi leti izrekla takratna tajnica društva, Slavica Koren: »Najpomembnejši dogodek za nas, upokojence, pa je seveda naš novi dom, ki smo ga po 53 letih delovanja društva končno dočakali«. Iz zapisov zgodovine tega doma je razvidno, da se je pod takratnim vodstvom predsednika Društva upokojencev Rače Ivana Leve in tajnice Slavice Koren pričela akcija za pridobivanje soglasij in dokumentov za ureditev društvenih prostorov. Tako je nekdanja baraka podjetja SCT Slovenija ceste postala lep ambient, v katerega radi zahajamo, da se družimo, veselimo, rekreiramo in prirejamo razne kulturne dogodke. S pomočjo raznih donatorjev, predvsem Občine Rače - Fram s takratnim županom Brankom Ledinekom, nekaterih sosedov, podjetij in z ogromno prostovoljnega dela naših članov, nam je v kratkem času uspelo dokončati in opremiti notranje prostore, obnoviti veliko dvorano, streho, prizidek za keglače idr.

Preden smo po teh uvodnih besedah nadaljevali s kulturnim programom, nas je nagovoril župan Občine Rače - Fram, Samo Rajšp, ki nam je čestital ob jubileju in nam zaželel še veliko zdravih in uspešnih let ter obilo druženj in ostalih aktivnosti v tako lepih prostorih. Kot povabljeni gosta v kulturnem programu sta se nam v

glasbenem delu predstavila Klemen in Nevenka Hameršak, prisluhnili pa smo tudi recitaciji naše članice Jelki Petrovič. Podelili smo zahvale našim najzaslužnejšim članicam in članom društva, ki so pred dvajsetimi leti vložili veliko svojega truda pri prenovi našega doma. Po uradnem delu je sledila pogostitev vseh prisotnih, ki so se našemu vabilu prijazno in v velikem številu odzvali. Prireditev je uspela, pozitivni odzivi pa so nas motivirali za nadaljnjo delo. Sredstva za realizacijo slovesne obležitve naše druge okrogle obletnice sta pokrili Občina Rače - Fram in KS Rače, ki se jima na tem mestu v imenu celotnega UO Društva upokojencev Rače še enkrat lepo zahvaljujem.

90 let gospe Terezije Špindler

»Vsako desetletje človeškega življenja ima svojo srečo, svoja upanja, svoje obete« (Goethe).

30. septembra 2023 je visok življenjski jubilej – 90 let – praznovala Terezija Špindler, članica našega društva, v katerega se je včlanila davnega leta 1992. Nekaj dni po njenem rojstnem dnevu smo jo župan naše občine, Samo Rajšp, poverjenica Majda Bezjak in moja malenkost obiskali na njenem domu, ji čestitali in ji zaželeli vse dobro, predvsem veliko zdravja in veselih dni. Dobre volje in nasmejana nas je sprejela ter se razveselila skromnih daril, še posebej pa obiska župana, ki ga je takrat prvič videla in spoznala. Živahno je z nami pokramlja-

Povabljeni gostje na obletnici našega doma

Irma Kmetič

Majda Bezjak, jubilanтка g. Terezija Špindler in g. Samo Rajšp-župan

Irma Kmetič

la in obujala spomine na prehojeno življenjsko pot. Tokratna jubilatka se je leta 1980 skupaj z možem preselila v Rače, kjer sta si zgradila prijeten dom, v katerem živi še danes. Že nekaj časa je vdova. Čas si krajša z gledanjem televizije, poslušanjem glasbe in z urejanjem okolice. Enkrat tedensko jo obišče posvojenka Irena, ki ji pomaga pri hišnih opravilih. Terezija Špindler je skromna, nikoli ne tarna in zadovoljno sprejema življenje, v katerem marsikdaj ne gre po njenih načrtih.

Poslovali smo se z željo, da bi skupaj z najbližjimi mirno uživala zdrava leta še naprej.

ZAHVALA

Vrtiljak časa se spet približuje končni točki letnega koledarja. Letu 2023 z vsakim dnevom čedalje bolj pohaja sapa in kar ne morem verjeti, da je naše delovno leto v društvu ponovno (skorajda) za nami. Hvala vsem zvestim in marljivim članom, ki so se po svojih najboljših močeh trudili za doseg cilja in predstavljali društvo tudi izven našega kraja.

Posebna zahvala gre Občini Rače - Fram, županu Samu Rajšpu in Krajevni skupnosti Rače za finančno pomoč pri izvedbi naših aktivnosti.

**Vsem upokojemcem, upokojenkam, sokrajanom in soobčanom želim,
da bi se mir in sreča v vaša srca naselila,
da bi v miru vsi živeli ter veliko zdravja imeli.
Srečno 2024!**

*Irma KMETIČ,
predsednica*

MEŠANI PEVSKI ZBOR DR. PAVEL TURNER FRAM

Aktivnosti društva v letu 2023

Mešani pevski zbor KUD dr. Pavel Turner je imel zadnji nastop pred počitnicami v Domu dr. Jožeta Potrča Poljčane, Enota Slov. Bistrica. Pred tem pa še dva nastopa v domači občini ob dnevu odprtih vrat gradu Rače, ki je bil posvečen pokojnemu županu Branku Ledineku, in ob spomeniku padlih borcev v občini.

Nastopi v domu starejših so vedno nekaj posebnega, občutki ob srečanju z njimi pa podobni. Na koncert pridejo tisti, ki zmorejo in imajo glasbo ter petje radi. Težko je spregledati njihov lesk v očeh in milino na obrazu ko slišijo njim znano pesem ali pesem iz mladosti. Vedno so hvaležni poslušalci, ki nas nagradijo z aplavzom. Vodstvo doma pa nas pogosti. Tako je bilo tudi 19. 6. 2023, ko smo na naš nastop povabili tudi dolgoletnega člana zbora, gospoda Milana Bedjaniča. Prišel je v spremstvu žene, ki je njegova desna roka od kar se spoprijema z boleznijo in ne nastopa več. Še vedno šarmanten in galanten gospod je z vsakim pevcem spregovoril nekaj prijaznih besed in se z njimi spominjal časov, ko so skupaj nastopali in se družili.

Po počitnicah je zbor prvič nastopil 22. septembra v okviru praznika KS Fram in na deževen dan 23. septembra, na domačiji pri Baronu ob spominski slovesnosti na požgano Planico, ko je okupator iz maščevanja leta 1944 domačijo požgal. V njej sta zgorela gospodinja ter lastnik, ki je bil kot zaveden domačin ustreljen. Nas nastopajoče nista zmotila niti veter niti dež, pa tudi ne že kar hladno vreme.

Ob tem dogodku je Lovska družina v Lovskem domu Planica z okusnim divjačinskim golažem pogostila prisotne. To je bil tako dober golaž, da si ga zapomniš. Lovcem hvala.

Oktohrske intenzivne vaje v Lendavi

Okrepljeni s kar nekaj novimi in mladimi pevci se je mešani pevski zbor dr. Pavel Turner Fram konec oktobra 2023 razveselil skupnega petja na intenzivnih pevskih vajah, ki so bile tokrat organizirane v Thermal hotels Resort Lendava.

Dolgoletna zborovodkinja Dora Ožvald je skupaj s korepetitorkama Simono in Damjano izvedla za delovanje zbora neprecenljive pevske vaje, ki so potekale po skupinah. Začele so se v petek popoldan in se zaključile z nedeljo. Zbor se je osredotočil na vajo novih pesmi in mimogrede še ponovil nekaj starih.

Intenzivne vaje so tudi priložnost, ko se lahko pevci družijo ves čas in se med seboj bolje spoznavajo. Dobro počutje in prijetno vzdušje sta še kako nujni za vsako dobro timsko delo. Izrednega pomena je tudi za nove člane, da se hitreje povežejo s skupino. Zbor se je od leta 2021

Intenzivne pevske vaje zbora v Lendavi, oktober 2023

arhiv zbora

do danes povečal za sedem članov, kar je lep uspeh. Da je petje počitek za dušo in telo so pokazali pevci, ko so skupaj peli še po koncu vaj ter se prijetno zabavali.

Do konca je predvidenih še nekaj dogodkov. Konec novembra je bil izveden koncert ob praznovanju sedemdesetletnice KUD-a dr. Pavel Turner Fram. Domači nastopajoči so skupaj z gosti razveselili poslušalce z odlično izvedenim koncertom in ob koncu s pogostitvijo.

Kot vsako leto bo zbor tudi letos pel v občini ob dogodkih v veselem decembru. Spomladi 2024 pa se bomo udeležili območnega srečanja v Mariboru, ki je kot nekakšna pred kvalifikacija za bodoča morebitna tekmovanja.

Besedilo: Irena Podgrajšek

KO ZB za vrednote NOB FRAM

Jesenske aktivnosti društva

V mesecu septembru je v okviru krajevnega praznika Fram naša organizacija aktivno sodelovala v prvi prireditvi »Framsko popoldne«. Idejno zasnovano prireditve je pripravila dr. Vlasta Stavbar in je potekala v organizaciji Društva za razvoj Gremo naprej in KS Fram. Odziv društev, ki smo se na prireditvi predstavili, je bil izjemen, prireditev pa po oceni in odzivih društev uspešna, tako glede izvedbe kot namena prireditve, da se prikaže utrip društvenega življenja v Framu. Predstavili smo delovne organizacije, pomembna pa sta bila tudi vpogled v delo drugih društev ter druženje z njimi.

V zaključnem delu praznovanja krajevnega praznika smo izvedli dva spominska dogodka v Planici in v Rančah.

Pri spomeniku na Baronovi domačiji, je v soboto 23.9.2023, potekala slovesnost v spomin na dogodek, ko je bilo 24. 9. 1944 požganih več domačij in šola na Planici. Življenje pa sta tega dne izgubila Baronova gospodarja. Kljub deževnemu dnevu je bila udeležba precejšnja. Izpeljan je bil ganljiv kulturni program. Nastopal je Mešani pevski zbor KUD dr. Pavel Turner Fram pod vodstvom zborovodkinje Dore Ožvald. Program so z recitacijami in glasbenimi prispevki obogatili učenci OŠ Fram. V slavnostnem, vsebinsko izjemno dobrem nagovoru je predsednica KS Fram dr. Vlasta Stavbar orisala zgodovinski pomen upora domačinov in upora slovenskega naroda v drugi svetovni vojni. Dogodki na Planici

Spominsko obeležje Pekov Križ - Zbor lovcev

Rok Tepej

Komemoracija pri centralnem spomeniku na framskem pokopališču
Viktor Vošnik

pa so botrovali odločitvi, da je praznik KS Fram ravno na ta dan. V zaključnem delu prireditve so za prijetno druženje vseh udeležencev prireditve poskrbeli lovci LD Fram, kar je omogočila KS Fram.

24. 9. 2023 smo sodelovali na tradicionalni spominski slovesnosti, ki je bila namenjena spominu na dogodke v Rančah, na Jugovi domačiji. Prireditev so organizirali s skupnimi močmi KO ZB za vrednote NOB Fram, KO ZB za vrednote NOB Hoče – Slivnica, KS Fram, KS Slivnica ter Društva krajanov Ranče. Prireditvi so se pohodu pridružili člani PD Fram.

Kulturni program pripravljamo izmenično, letos so ga pripravili Slivničani. V programu so sodelovali učenci OŠ Franc Lešnik – Vuk, mešani pevski zbor DU Slivnica in Dramska skupina Samotarji. Slavnostni govornik je bil predsednik KO ZB za vrednote NOB Hoče – Slivnica dr. Martin Kramar, ki je v govoru poudaril pomembnost ohranjanja spomina na dogodke, ki so se zgodili na Jugovi domačiji. V kratkem nagovoru sta o pomenu tega praznika spregovorila župan Občine Rače - Fram Samo Rajšp in podžupanja Občine Hoče - Slivnica Andreja Kavaš.

Po položitvi vencev k spomeniku žrtvam na Jugovi domačiji se je tradicionalno srečanje končalo v prijetnem druženju in pogostitvi, ki jo je pripravilo Društvo krajanov Ranče.

S spoštovanjem in z globoko hvaležnostjo smo se s komemoracijo 27. oktobra poklonili spominu domoljubom z območja Frama in okoliških krajev. Njihova imena so vklesana na spominski plošči. S čutečimi in ganljivimi recitacijami in glasbenimi prispevki so učenci OŠ Fram pod mentorstvom Dore Ožvald in Valentine Gselman izpeljali kulturni program. V slavnostnem govoru je dr. Vlasta Stavbar poudarila pomen narodno osvobodilnega

gibanja na framskem območju in spominjanja na žrtve domoljubov. Njene besede so nagovorile srca prisotnih ter še okrepile občutek povezanosti med ljudmi in njihovo zgodovinsko dediščino.

29. 10. 2023 je potekala prireditev pri spominskem obeležju TV-13 - S, pri Perkovem Križu. Gre za tradicionalno vsakoletno prireditev treh lovskih družin iz Frama, Hoč in Šmartnega na Pohorju. Obeležje pri kurirski postaji so postavile vse tri lovske družine v spomin na tukaj padlemu kurirju Francu Predanu. Zadnje nedeljo v oktobru lovska društva organizirajo zbor lovcev. Po zaključku lova sta sledila govor in kulturni program. Letošnji organizator zbora je bila LD Šmartno na Pohorju. V kulturnem programu je sodelovala Frajhajmska godba. Venca s svečkami smo na spominsko obeležje položili predstavniki lovskih družin ter predstavnik naše organizacije. Slovesnost smo zaključili v prijetnem druženju in pogostitvi, ki jo je pripravil letošnji organizator prireditve.

*KO ZB za vrednote NOB Fram,
Predsednica Zdenka Čretnik*

Framsko popoldne predstavitev društva

Rok Tepej 📷

VOKALNA SKUPINA VIRTUS

Prejela zlato priznanje

VS Virtus, ki deluje pod okriljem KUD-a dr. Pavel Turner Fram je v soboto, 18. 11. 2023, tekmovala na regijskem tekmovanju Štajerske in Pomurja, kjer so punce dosegle odlično zlato priznanje, dobile pa še posebno nagrado za najboljšo izvedbo skladbe napisane od 20. stoletja do danes: Uroš Krek - Prekmurska na ljudsko besedilo in posebno nagrado za izvedbo slovenske skladbe napisane od leta 1987 do danes: Uršula Jašovec - Coprnica Zofka na besedilo Svetlane Makarovič.

*V imenu skupine zapisala
umetniška vodja Dora Ožvald* 🦋

DRUŠTVO KRAJANOV MORJE IN DRUŠTVO VINOGRADNIKOV RAČE - FRAM

Trgatev potomke najstarejše trte

Potomka najstarejše trte raste od 9. maja 2009 pred Domom krajanov v Morju. Letos smo opravili 9. trgatev potomke. Organizirala sta jo Društvo krajanov Morje in Društvo vinogradnikov Rače - Fram.

Po uvodnih besedah predsednika DV Milana Rakovnika ter predsednika DK Morje Jerneja Balažica smo izvedli kratek kulturni program. Sledila je trgatev potomke. Natrgali smo kar nekaj lepih sladkih grozdov žametne črnine. Grozdje smo postregli zbranim.

Kljub neugodnemu letu za vinogradnike je bilo grozdje zdravo. Da je tako, se moramo zahvaliti skrbniku potomke g. Tonetu Kolarju. Gospod Tone že od leta 2009 skrbno skrbi za potomko, za kar smo mu v Društvu krajanov Morje zelo hvaležni.

Jernej Balažič 🦋

Trgatev potomke DK Morje

PGD Sp. in Zg. Gorica

Prostovoljno gasilsko društvo Sp. in Zg. Gorica že vrsto let dosega izjemne rezultate na področju vseh tekmovanj, ki potekajo pod okriljem Gasilske zveze Slovenije. Tudi letos ni bilo nič drugače. Najprej smo se udeležili državnega tekmovanja v gasilski orientaciji, ki je potekalo 9. septembra v Novi Gorici. Tja smo se uvrstili z dvema ekipama. Ekipa pionirk je osvojila 10. mesto, medtem ko je bila ekipa mladink uvrščena na 14. mesto.

23. in 24. septembra pa je v Gornji Radgoni v okviru sejma Sobra potekalo Državno gasilsko tekmovanje za memorial Matevža Haceta. V soboto, 23. 9., smo se ga udeležili z ekipo pionirk. Dosegle so odlično 17. mesto izmed 46 ekip, ki so tekmovali. V zahvalo za ves trud, ki so ga punce in njihove mentorice vložile v pripravo za tekmovanje, jih je društvo po tekmovanju peljalo v doživljajski park Vulkanija. O tem, kakšno je bilo veselje, verjetno ni potrebno posebej pisati.

V nedeljo, 24. septembra smo se tekmovanja udeležili z dvema ekipama. Društvo je poskrbelo za avtobusni prevoz, da smo lahko zraven povabili tudi naše najzvestejše navijače. V kategoriji članic B smo osvojili 15. mesto.

Medtem ko so člani B bili 32. Glede na hiter tempo življenja in konstantno pomanjkanje časa za vaje so rezultati ekip bili dobri. Po tekmovanju smo vsem prisotnim članom pripravili nekaj za priboljšek. Dobre volje pa kljub slabemu vremenu ni manjkalo.

Na tem mestu bi se društvo rado zahvalilo vsem tekmovalcem, mentorjem in vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli k doseženim rezultatom. Sedaj, v zimskem času, sledijo aktivnosti gasilske mladine, kot so gasilski kviz in podobno. Naši najmlajši člani pa že komaj čakajo na prihod pomladi, da zopet začnejo pridno vaditi in utrjevati gasilske veščine.

NA POMOČ!

Gabrovec Marko

KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO RAČE

Pianistka Tjaša Šulc

Bela dvorana v gradu Rače, 4. abonmajski koncert Grad Rače, 15. 10. 2023.

Odkar stoji v Beli dvorani temeljito prenovljen klavir, lahko poslušamo mojstre na tem glasbilu v polni njihovi umetniški moči.

Takšna priložnost se nam je ponudila s koncertom pianistke Tjaše Šulc Dejanović, doma in v tujini preizkušene umetnice s širokim repertoarjem. Predstavila nam je izbrani del le-tega in sicer iz romantike. Tako smo poslušali skladbe nekaterih svetovno znanih imen: za začetek Chopinovo Barcarolle v FIS-duru, op. 60, zatem obširen ciklus osmih skladb Roberta Schumana z naslovom Kreisleriana op. 16, vmes delo Janeza Matičiča Valse simple št.1 iz Baletne suite za klavir ter za zaključek 5 Etud iz op. 25 Friderika Chopina.

Gero Angleitner

Pianistka Tjaša Šulc Dejanović je ta, poslušalstvu znana, pianistom pa tudi priljubljena dela, ki med drugim na daleč do meja tehničnih zmogljivosti nudijo v romantiki temeljna občutja, predstavila z visoko umetniško prezenco, temperamentom in sproščeno igro. Očarana publika je bila deležna dodatka.

Takšnih glasbenih dogodkov si še želimo, na katerih tudi odličen ambient še požlahtni prirediteljev.

Tone Žuraj

KUD Rače – LJUDSKI PEVCI TAŠČICA

»TAŠČICA« prepevala tudi leta 2023

V letu 2023 smo Ljudski pevci TAŠČICA izvedli kar mnogo nastopov v domači občini in izven nje. Tako smo 7. 2. 2023, na povabilo Nove Slovenije zapeli in počastili kulturni praznik Franceta Prešerna v Domu kulture v Slovenski Bistrici, kjer ima svoj prostor tudi ljudsko petje. Še istega meseca smo z ljudsko pesmijo počastili Društvo živinorejcev v Stopercih, kjer so predstavljali njihove suhomesnate izdelke. V marcu smo se udeležili koncerta ljudskih pevcev v Domu upokojencev Lenart, s katerim so počastili materinski praznik. V aprilu smo se udeležili koncerta v Domu kulture Stoparce.

Kmalu zatem smo sprejeli povabilo na praznovanje občinskega praznika Občine Kungota, kjer smo zapeli več pesmi. Bilo je nepozabno, saj dogodek je odlično uspel. Vrstilo se je več povabil in z njimi nastopov. Razveselili smo se povabila Nove Slovenije in se odpeljali 21. 4. 2023 v Bruselj, Luksemburg in Strasbourg. Najprej smo se ustavili v Nemčiji, v Aachenu, ki je bila rezidenca Karla Velikega od leta 936 do 1531, mesto, kjer je bilo kronanih

31 nemških kraljev Svetega rimskega cesarstva. Aachen je najzahodnejše mesto v Nemčiji, leži ob tromeji z Belgijo in Nizozemsko in ima 250.000 prebivalcev. Zapeli smo v zelo lepi stari cerkvi, nato pa smo se odpeljali v Bruselj – Belgijo. Ogledali smo si sedež Evropske komisije in Evropskega sveta in Hišo evropske zgodovine.

Naslednji dan smo pri sveti maši zapeli v hišni kapeli Slovenskega Pastoralnega Centra. V Evropskem parlamentu sta nas sprejela poslanca Janez Vovk in Ljudmila Novak, katerima smo zapeli ljudske slovenske pesmi.

Naslednji dan smo se odpeljali proti Franciji v Evropski parlament v Strasbourgu. Tam smo spoznali tudi njihove znamenitosti. Pot smo nadaljevali v Luksemburg, kjer smo si ogledali center mesta. Na poti domov smo se ustavili še v mestu Metz in si ogledali tamkajšnje znamenitosti.

Priredili smo v oktobru mednarodni koncert, v kinodvorani gradu Rače, z naslovom »Zapojmo in zaigramo veselo na vasi«, na katerem je sodelovalo veliko pevcev in godcev iz Slovenije in Hrvaške.

Udeležili smo se prireditve, ki je potekala pri trgovskem centru Qlandia v počastitev 85. rojstnega dne Ivana Švajgla in 65-letnico njegovega pisanja pevskih besedil.

Vseh naših nastopov nisem omenila, vsekakor pa potrjujem, da jih je bilo veliko.

Na koncu se zahvaljujem našim zvestim poslušalcem, ki nas spremljajo na naših koncertih.

*Ker se bližajo novoletni prazniki,
želimo vsem srečno,
zdravo in veselo novo leto 2024.*

Vodja Majda Vake

Srečanje z Alešem Štegrm

Literarni klub KUD Rače je v sodelovanju z Občino Rače - Fram in Mariborsko knjižnico - Knjižnico Rače v torek, 7. novembra, v Beli dvorani organiziral literarni večer. Pesnik **Aleš Šteger** je v besedi in sliki predstavil svojo zadnjo knjigo z naslovom Na kraju zapisano, ki je izšla letos pri založbi Beletrina in bila predstavljena tudi na Frankfurtskem sejmu. Spoznali smo dvanajst besedil, zapisanih na kraju po avtorjevih pravilih: v naprej določiti kraj, kjer bo pisal; po možnosti naj bo to javni kraj, kraj, ki pripoveduje živo, nepredvidljivo zgodbo. V naprej določiti datum, ko bo pisal. Po možnosti naj bo to datum z določeno spominsko prtljago. Zamejiti čas, ko lahko piše, na največ dvanajst ur, v katerih mora (ali pa tudi ne) nastati tekst. Tekst objaviti kar se da hitro, po možnosti še isti dan. Knjiga je nastajala 12 let, od leta 2012 z začetkom v Ljubljani, pa do leta 2023 v White Sands, ZDA.

Besedila ne ponujajo le posebnega doživljanja 12. krajev, temveč slikajo širše družbene kontekste in pomenijo pomembno pričevanje o našem času: pred vsakim besedilom je dodan še avtorjev uvid ali spomin, kako je dojel izbrani kraj ali zakaj ga je pritegnil. Pomemben sestavni del knjige so fotografije, ki so prav take, kot so nastale, brez uporabe filtrov, obrez ali tehnične obdelave. Pesnik Aleš Šteger je s svojo interpretacijo, raz-

Metka Lipnik in Jaro Žuraj

lago, branjem odlomkov in predstavitevijo fotografij navdušil številno publiko.

Glasbeni uvod v izjemen dogodek je izvedla flavtistka

Melanija Pintar, članica Orkestra Opere in baleta SNG Maribor, sicer tudi krajanka in članica KUD Rače.

Danila Žuraj

V polni umetniški moči

5. koncert 21. koncertnega cikla Grad Rače - Bela dvorana, 12.11. 2023. Pianist Nejc Kamplet s programom:

- Ludvik van Beethoven: Sonata v c molu, št. 8, op.16
- »Patetična«, Friderik Chopin: Sonata v h molu, št. 3, op. 58 s stavki Allegro maestoso, Scherzo: Molto vivace, Largo Finale, Presto, ma non tanto.

»Prodor« naših umetnic in umetnikov – ustvarjalcev in poustvarjalcev – v »širni svet« zadnjih 20 let lahko navdaja z velikim ponosom. Prisotni so na velikih prestižnih odrih tako rekoč po celem svetu, kjer se je treba izkazati z vrhunskimi interpretacijami izjemnih stvaritev. Eden teh protagonistov je zagotovo pianist Nejc Kamplet, ki nam je z izjemno umetniško prezenco predstavil epohalni deli klavirske literature na zaključnem koncertu abonmaia.

Obe skladbi genialnih ustvarjalcev sodita s svojimi fascinantnimi zvočnimi in programskimi sporočili v stalen izziv izjemnih poustvarjalcev. Ti imajo do takšnih umetniških del v določeni meri tudi svoj originalen pogled, ki prinaša različne, vendar ravno tako navdušujoče interpretacije istega dela. Nekaj takega je bilo tudi v igri pianista Nejca Kampleta, ki je navdušil s svojo polno umetniško močjo v delih, ki zahtevajo tudi izdatno fizično moč, da prepričajo.

Kot dodatek smo v polni dvorani slišali še dve deli: Sergej Rahmaninov - Etuda op.39, št. 9 ter Bela Bartok - Suita Na svobodi, 5. stavek Lov, ki tudi nista nič kaj zaostajali za intenzivnostjo prvih dveh. Pri učinku tistodobnih del igra pomembno vlogo tudi primeren prostor – bolj komorni, kar pa tukajšnja dvorana je. Spomnimo se znamenitih romantičnih Schubertiad!

Tone Žuraj

Slavko Rajh

VABILO NA DOGODKE

KONCERTI

Ponedeljek, 25. december 2023, ob 18.00

Cerkev Sv Jožefa Delavca Rače - tradicionalni božični koncert

Izvajalci: Vokalna skupina Fantje na vasi, VS A cappella ter komorni zbor Škrjanček.

Društvo Artist - Lutke Pika Poka

Organizira lutkovno predstavo v soboto, **13. januarja 2024 ob 10 uri** (in po potrebi še ob 11. uri) v kinodvorani gradu Rače z naslovom **Pravljčna preja**.

Vstopnina je 5€. Vstopnice bodo na prodaj pol ure pred predstavo.

Opis:

V pravljčno dogajanje nas popelje knjižničarka Metka, ki otrokom nadvse rada pripoveduje pravljice.

Nekega dne na knjižni polici opazi zafuclano pravljčno prejico. »Le kam vodi,« si misli. Medtem, ko jo navija, spoznava različne živali, ki so po čudnih naključjih ostale brez svoje pravljice in ki prestrašene ždiijo za knjigami na knjižni polici. Odloči se, da bo samo zanje napisala pravljico o Botri Zimi. Bo konec srečen? Zagotovo.

Predstavo spremljajo mnogi glasbeni vložki, ki so avtorsko delo lutkovne skupine Pika-Poka. S svojimi melodijami kulturno in glasbeno bogatijo pravljčno dogajanje na odru. Predstava je primerna tako za otroke predšolskega obdobja, kot tudi za prvo triado osnovne šole.

PISALI STE NAM

Zdravje naj bo na prvem mestu Center za krepitev zdravja ZD Maribor

V Zdravstvenem domu dr. Adolfa Drolca Maribor se izvaja **brezplačen** program delavnic in individualnih svetovanj za vse odrasle osebe, ki imajo urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje.

Program delavnic in svetovanj je skladen z nacionalnim programom »Skupaj za zdravje«. V ZD Maribor se vsebine programa izvajajo v Centru za krepitev zdravja, kjer delujejo strokovnjaki iz multidisciplinarnega tima: diplomirane medicinske sestre, dietetiki, fizioterapevti, kineziologi in psihologi.

Delavnice se izvajajo tako v zdravstvenem domu, kot tudi v lokalni skupnosti (društva, podjetja). Izvajajo se sledeče delavnice:

Temeljne delavnice

- Zdravo živim
- Zvišan krvni tlak
- Zvišane maščobe v krvi
- Zvišan sladkor v krvi
- Sladkorna bolezen tipa 2
- Skupinsko ali individualno opuščanje kajenja
- Tehnike sproščanja
- Ali sem fit
- Test telesne pripravljenosti
- Spoprijemanje s stresom

Poglobljene delavnice

- S sladkorno boleznijo skozi življenje
- Zdravo jem
- Zdravo hujšanje
- Gibam se
- Podpora pri spoprijemanju s tesnobo
- Podpora pri spoprijemanju z depresijo
- Individualno svetovanje za opuščanje tveganega in škodljivega pitja alkohola

Temeljne delavnice so prosto dostopne vsem zainteresiranim, za poglobljene delavnice pa je potrebna napotitev osebnega zdravnika ali diplomirane medicinske sestre iz ambulante družinske medicine.

V kolikor želite spremeniti vaš življenjski slog in se znebiti slabih navad, pokličite na telefonsko številko **02/22 86 301** ali pišite na e-naslov ckz.maribor@zd-mb.si

Vanesa Milec, dipl. m. s. s spec znanji,
Center za krepitev zdravja ZD Maribor

2024

JANUAR

P 1 8 15 22 29
T 2 9 16 23 30
S 3 10 17 24 31
Č 4 11 18 25
P 5 12 19 26
S 6 13 20 27
N 7 14 21 28

FEBRUAR

P 5 12 19 26
T 6 13 20 27
S 7 14 21 28
Č 1 8 15 22 29
P 2 9 16 23
S 3 10 17 24
N 4 11 18 25

MAREC

P 4 11 18 25
T 5 12 19 26
S 6 13 20 27
Č 7 14 21 28
P 1 8 15 22 29
S 2 9 16 23 30
N 3 10 17 24 31

APRIL

P 1 8 15 22 29
T 2 9 16 23 30
S 3 10 17 24
Č 4 11 18 25
P 5 12 19 26
S 6 13 20 27
N 7 14 21 28

MAJ

P 6 13 20 27
T 7 14 21 28
S 1 8 15 22 29
Č 2 9 16 23 30
P 3 10 17 24 31
S 4 11 18 25
N 5 12 19 26

JUNIJ

P 3 10 17 24
T 4 11 18 25
S 5 12 19 26
Č 6 13 20 27
P 7 14 21 28
S 1 8 15 22 29
N 2 9 16 23 30

JULIJ

P 1 8 15 22 29
T 2 9 16 23 30
S 3 10 17 24 31
Č 4 11 18 25
P 5 12 19 26
S 6 13 20 27
N 7 14 21 28

AVGUST

P 5 12 19 26
T 6 13 20 27
S 7 14 21 28
Č 1 8 15 22 29
P 2 9 16 23 30
S 3 10 17 24 31
N 4 11 18 25

SEPTEMBER

P 2 9 16 23 30
T 3 10 17 24
S 4 11 18 25
Č 5 12 19 26
P 6 13 20 27
S 7 14 21 28
N 1 8 15 22 29

OKTOBER

P 7 14 21 28
T 1 8 15 22 29
S 2 9 16 23 30
Č 3 10 17 24 31
P 4 11 18 25
S 5 12 19 26
N 6 13 20 27

NOVEMBER

P 4 11 18 25
T 5 12 19 26
S 6 13 20 27
Č 7 14 21 28
P 1 8 15 22 29
S 2 9 16 23 30
N 3 10 17 24

DECEMBER

P 2 9 16 23 30
T 3 10 17 24 31
S 4 11 18 25
Č 5 12 19 26
P 6 13 20 27
S 7 14 21 28
N 1 8 15 22 29